

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-3-127 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 06-56/714-204
Karar Tarihi : 26.7.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin
KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, Pelin ERDOĞAN

C. ŞİKAYET EDEN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR

20 1.Akova Süt ve Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş. (Akova Süt)
Hacıyusuf Mescit Mah. Adana Çevre Yolu Üzeri No: 113
Karatay-Konya

Temsilcisi: Av. Memduh OĞUZ, Av. Çiğdem SAK
Kemerli Çarşı A Blok No: 2/201 Konya

30 2.Aksüt Süt ve Süt Mam. San. Tic. Ltd. Şti. (Aksüt)
Musalla Bağları Mah. Bayırbaşı Sok. No: 71 Selçuklu-
Konya

3.Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.
(Altınkaynak)
Musalla Bağları Mah. Uludağ Sok. No: 87/B Selçuklu-
Konya

4.Aygın Süt ve Gıda Madl. San. ve Tic. A.Ş. (Aygın Süt)
Fetih Mah. İnkışaf Sok. No: 19 Karatay-Konya

40 Temsilcisi: Av. Sait AKDAĞ, Av. Recep UÇAR
Ferhuniye Mah. Hastane Cad. Darüşşifa Sok. No: 6/301
Konya

5. Berberoğlu Süt Ür. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
(Berberoğlu)
Fetih Mah. Lahza Sok. No: 6 Karatay-Konya

6. Bildiriciler Süt ve Süt Ür. San. Tic. Ltd. Şti. (Bildiriciler)
Toprak Sarnıç Mah. Erentepe Sok. No: 21 Meram-Konya

50 7. Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti. (Birsüt)

Hacıyusuf Mescit Mah. Hilal Cad. No: 105 Karatay-Konya

8. Büyük Aygın Süt Ür. San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti. (Büyük Aygın)

Fetih Mah. Lahza Sok. No: 5 Karatay-Konya

Temsilcisi: Av. Ali ÖZERDEM

Çiftemerdiven Mah. 19 Mayıs Sok. 1/1 Konya

60

9. Cebel Süt Ür. ve Gıda İm. San. ve Tic. A.Ş. (Cebel Süt)

Fetih Mah. Adana Çevre Yolu No: 263/A Karatay-Konya

Temsilcisi: Av. Süleyman BOYALI

Babalık Mah. Demirci İş Merkezi B Blok No: 7/707 Konya

10. Ekiciler Süt Gıda Tar. Hayv. San. ve Tic. A.Ş. (Ekiciler)

Organize Sanayi Bölgesi Antalya

70

Temsilcisi: Av. Baştuğ ÇALIŞIR

Konyaaltı Cad. Akdeniz Apt. Kat:3 Antalya

11. Emekli Süt Ür. San. Tic. Ltd. Şti. (Emekli Süt)

Fetih Mah. İnkişaf Sok. No: 12 Karatay-Konya

12. Enka Süt ve Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş. (Enka Süt)

Adana Çevre Yolu Üzeri Kantar Yanı PK.8 Karatay-Konya

80

Temsilcisi: Av. Sedat GÖKSU - Av. İrem Günay KUNT

Kemerli Cad. Demirci İş Merkezi B Blok Kat: 4/406 Selçuklu-Konya

13. Gülal Tar. Hayv. Ür. İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. (Gülal)

Kerkük Mah. Eyüp Sultan Cami Karşısı Şarkikaraağaç-Isparta

90

14. İzi Süt Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş. (İzi Süt)

Fetih Mah. İnkişaf Sok. No: 10 Karatay-Konya

15. Milkon Süt Ür. Gıda Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Milkon)

Fetih Mah. Lahza Sok. No: 8 Karatay-Konya

16. Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti. (Mutlu Süt)

Kışla Cad. No: 137 Karatay-Konya

100

Temsilcisi: Av. Sait AKDAĞ, Av. Recep UÇAR
Ferhuniye Mah. Hastane Cad. Darüşşifa Sok. No: 6/301
Konya

17. Ömürlü Süt Ür. San. Tic. A.Ş. (Ömürlü Süt)
Karahüyük Mah. Çevre Yolu Üzeri No: 116 Meram-
Konya

110

18. Özemek Süt Mamulleri (Mehmet DONRUL)
Akabe Mah. Saçlı Kasap Cad. No: 70/2 Karatay-Konya

19. Selsüt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Selsüt)
Fetih Mah. Lahza Sok. No: 7 Karatay-Konya

Temsilcisi: Av. İhsan MANTICI
Babalık Mah. Yahya Çavuş Cad. Keyhüsrev Sk. Dekor
İşhanı No: 11/2-6 Selçuklu-Konya

120

20. Şeker Süt Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş. (Şeker Süt)
Eski Meram Yolu No: 33 Meram-Konya

Temsilcisi: Av. Cengiz ERKOYUNCU
Alaaddin Cad. Mazhar Babalık Sk. Uluşahin İşhanı No:
103 Konya

21. Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Talat
Özakpınarlar)
Fevziçakmak Mah. Katipoğlu Sok. No: 1-2-4 Karatay-
Konya

130

Temsilcisi: Av. Ali ÖZERDEM
Çiftemerdiven Mah. 19 Mayıs Sok. 1/1 Konya

22. Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş. (Tuna Süt)
Ereğli Cad. Mezbaha Mah. İnkışaf Sok. No: 21 Karatay-
Konya

140

Temsilcisi: Av. Ali KİL, Av. Ercan ŞEN, Av. Hasan
ŞİMŞEK
Şerafettin Cad. 4. Evcür İşhanı Kat:5/504 Konya

23. Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Umut Süt)
Musalla Bağları Mah. Beyhanlı Sok. No: 76 Selçuklu-
Konya

150

24. Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd.
Şti. (Uzundemir)
Musalla Bağları Mah. Bayırbaşı Sok. No: 67 Selçuklu-
Konya

25. Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İm. Paz. Ltd. Şti.
(Üçpınar)

Musalla Bağları Mah. Beyhanlı Sok. No: 78 Selçuklu-
Konya

26. Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Ünyemsan)

Alakova Mah. Karaman Cad. No: 1224 Meram-Konya

160

27. Ahmet AŞIR

Ulvi Kale Mah. Çevre Yolu Üzeri Şarkikaraağaç-Isparta

28. Ali YILDIRIM

Aşağı Kale Mah. Yeni Otogar Arkası No: 13
Şarkikaraağaç-Isparta

Temsilcisi: Av. Bekir DOLU

Kemerli İş Merkezi B Blok No: 6/608 Konya

170

29. Halis AŞIR

Aşağı Kale Mah. Yeni Sebze Hali Karşısı No: 118
Şarkikaraağaç-Isparta

Temsilcisi: Av. Bekir DOLU

Kemerli İş Merkezi B Blok No: 6/608 Konya

30. Harun KAYA

Kerkük Mah. Baş Değirmen Yolu Koray Mandıra Arkası
Şarkikaraağaç-Isparta

180

31. Nurettin SELÇUK

Ulvikale Mah. Yeni Otogar Yanı Şarkikaraağaç-Isparta

Temsilcisi: Av. Bekir DOLU

Kemerli İş Merkezi B Blok No: 6/608 Konya

E. DOSYA KONUSU: Konya, Isparta ve ilçelerinde süt piyasasında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti.

190

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Konya ve/veya Isparta ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren süt işletmelerinin çiğ süt alım fiyatlarını birlikte belirledikleri, çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurdukları ve süt işletmeleri ile toplayıcıların köy bazında bölge paylaşımına gittikleri iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ

200 Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesinde süt ve süt ürünleri ticareti ve nakliyesi ile iştiğal eden kişi ve şirketlerin kendi aralarında akdettikleri bir protokol

çerçevesinde ilçe merkezi, kasaba ve köyleri kendi aralarında paylaştıkları, bu paylaşıma aykırı olarak başka bir köyün sütünü alan kişilere tazminat yaptırımını uygulandığı ve böylece toplanan çiğ sütün fiyatının ve ödeme koşullarının ilgili teşebbüslerce tespit edildiğine ilişkin, Rekabet Kurumu kayıtlarına 18.10.2004 tarih ve 5830 sayı ile intikal eden ihbar dilekçesi üzerine 9.11.2004 tarih ve 2004-3-127/İİ-04-BG sayılı İlk İnceleme Raporu hazırlanmıştır.

210 Söz konusu İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda alınan 9.12.2004 tarih ve 04-78/1117-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı ile; konuya ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası gereğince önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Diğer yandan, 28.5.2005 tarih ve 1297 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden ikinci dilekçesinde, ihbarda bulunan kişi, ilçede taşların yerine oturduğunu ve şikayetinden vazgeçtiğini belirtmiştir.

220 Yapılan önaraştırma sonucunda Kurum raportörleri tarafından hazırlanan 2.5.2005 tarih ve 2004-3-127/ÖA-05-AÇ sayılı Önaraştırma Raporu 12.5.2005 tarih ve REK.0.07.00.00/81 sayılı Başkanlık Önergesi ile Kurul'a sunulmuştur. Kurul söz konusu Önaraştırma Raporu'nu görüşerek 17.5.2005 tarih ve 05-32/413-M sayı ile;

(a) Kendi aralarında anlaşarak, üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ve özellikle (a) ve (c) bentlerini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla, Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği (KOSSİMAD)'nde üyesi bulunan

- 230 - Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti.,
- Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti.,
- Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Bildiriciler Süt ve Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.,
- Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.,
240 - Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş.,
- Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.,
- Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş.,
- Özemek Süt Mamulleri (Mehmet Donrul),
- Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Cebel Süt Ürn. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.,
- Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.,
250 - Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.,

- Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ve
- Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.

unvanlı teşebbüsler;

(b) Şarkikaraağaç'ta köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ve özellikle (b) bendini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla,

260 süt ve süt ürünleri imalatçısı

- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.,
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti.,
- Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. ve
- Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş.

270 unvanlı teşebbüsler ve

ayrıca Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları

- Nurettin SELÇUK,
- Ahmet AŞIR,
- Ali YILDIRIM,
- Harun KAYA ve
- Halis AŞIR

280 hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma yapılmasına karar vermiştir.

31.1.2005 tarihinde, Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgililere soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunularak kendilerinden 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir. Tarafların ilk yazılı savunmaları süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Taraflardan Akova Süt 5.9.2005 tarihinde ek savunma göndermiştir. Diğer yandan, Şeker Süt savunma yazısında sözlü savunma talep etmiştir.

290 Kurul, 10.11.2005 tarih ve 05-78/1060-M sayılı Kararı ile; yürütülmekte olan soruşturmanın 17.11.2005 tarihinde sona eren süresinin, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde 17.11.2005 tarihinden itibaren 3 ay uzatılmasına karar vermiştir.

Soruşturma sonucunda hazırlanan 17.2.2006 tarih ve SR/06-4 sayılı Soruşturma Raporu Kanun'un 45. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Başkanlıkça tüm Kurul Üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ olunmuş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince taraflardan 30 gün içinde yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir.

300

Soruşturma Raporu'nun tebliğini takiben; Enka Süt'ün Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca talep ettikleri ek süre kendilerine Kurul Kararı ile tanınmıştır. Teşebbüslerden Üçpınar, Talat Özakpınarlar ve Harun KAYA haricinde diğerlerinin ikinci yazılı savunmaları yasal süresi içinde en son 15.3.2006 tarihinde olmak üzere Kurum'a intikal etmiştir. Bu aşamada Selsüt, Akova Süt, Enka Süt, Aygın Süt ve Mutlu Süt sözlü savunma talebinde bulunmuştur.

310 Soruşturma Heyeti'nin hazırladığı 3.5.2006 tarihli "Ek Yazılı Görüş", Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, 4.5.2006 tarihinde tüm Kurul Üyeleri ve taraflara tebliğ edilmiştir. İlgili teşebbüslerin ek görüşe karşı cevapları yasal süreleri içinde en son 8.6.2006 tarihinde olmak üzere Rekabet Kurumu'na intikal etmiştir. Teşebbüslerden Aksüt, Altınkaynak, Birsüt, Cebel Süt, Ekiciler, Gülal, Özemek, Şeker Süt, Tuna Süt, Umut Süt, Uzundemir, Üçpınar, Ahmet AŞIR, Halis AŞIR ve Harun KAYA'nın üçüncü yazılı savunmaları Kurumumuza intikal etmemiştir.

320 Rekabet Kurulu'nun 22.6.2006 tarih ve 06-45 sayılı toplantısında, yürütülen soruşturma ile ilgili olarak 26.7.2006 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmasına ve sözlü savunma toplantısına soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin davet edilmesine karar verilmiş ve sözlü savunma toplantısı davetiyeleri, Kanun'un 46. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgililere gönderilmiştir.

26.7.2006 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmıştır.

Rekabet Kurulu 26.7.2006 tarihinde 06-56/714-204 sayılı nihai kararını vermiştir.

330 2.7.2005 tarih ve 5388 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun"un 5. maddesinde yer alan "Soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul ilgili daire başkanının gözetiminde soruşturmayı yürütecek raportör veya raportörleri belirler." hükmü uyarınca alınan 13.7.2005 tarih, 05-46/667 sayılı Kurul Kararı'nın "Soruşturma heyeti Başkanı olarak belirlenmiş bulunan Rekabet Kurulu Üyelerinin, söz konusu dosyalara ilişkin nihai kararın alındığı toplantılara katılmaması gerektiği" hükmünü içeren 3. maddesi doğrultusunda, o tarihte mevcut soruşturmanın Heyet Başkanlığını yürüten Kurul Üyesi Mehmet Akif ERSİN sözlü savunma ve nihai karar toplantısına katılmamıştır.

340

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

1. Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği (KOSSİMAD)'nde üyesi olan

- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti.,
- 350 - Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,

- Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti.,
  - Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Doğa Süt),
  - Bildiriciler Süt ve Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.,
  - Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.,
  - Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.,
  - Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş.,
  - Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.,
  - Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş.,
  - Özemek Süt Mamulleri (Mehmet Donrul),
  - 360 - Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.,
  - Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Elif Süt),
  - Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.,
  - Cebel Süt Ürn. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.,
  - Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
  - Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.,
  - Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Hira Süt),
  - Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ve
  - Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Köyüm Süt)
- 370 firmalarının, kendi aralarında anlaşarak, üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin sırasıyla "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklindeki (a) ve "Mal veya hizmetlerin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" şeklindeki (c) bendini ihlal ettikleri;
- ayrıca 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlanmadığından bu ihlaller bakımından muafiyet verilmesinin mümkün olmadığı;
- 380 dolayısıyla, KOSSİMAD'da üyesi olan söz konusu teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince para cezası ile cezalandırılmaları gerektiği; para cezasının tespiti sırasında hem çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesi hem de çiğ süt alımlarını durdurma eylemlerinin tam anlamıyla hayata geçirilmemiş olması ve girişim aşamasında kalmasının, Dernek Tüzüğü'nde yer alan üyelikten çıkarma yaptırımının uygulanmamış olmasının ve Tüzük'te 4054 sayılı Kanun doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapılmasının hafifletici unsur olarak göz önünde bulundurulabileceği,
- 390 **2.** KOSSİMAD'da üyesi olan yukarıda sayılı teşebbüsler ile Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. ve Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş. firmalarının ve Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları Nurettin SELÇUK, Ahmet AŞIR, Ali YILDIRIM, Harun KAYA ve Halis AŞIR'ın Şarkikaraağaç ve/veya Konya'da köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin "Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü" şeklindeki (b) bendini ihlal ettikleri; ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlandığından bu ihlal bakımından muafiyet verilmesinin söz konusu olabileceği
- 400

ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1. 1. Sektöre İlişkin Bilgiler

410 Süt ve süt ürünleri, günlük ihtiyaç duyulan en önemli besin maddeleridir. Diğer besin maddelerinden farklı olarak canlıların büyümeleri ve sağlıklı bir şekilde yaşamlarını devam ettirebilmeleri için gerekli birçok besin maddesini içermektedir.

420 Son yıllarda gerçekleştirilen damızlık hayvan ithalatı ve ıslah çalışmaları neticesinde verim artışı yaşanmış olmasına rağmen, Türkiye'deki süt verimi halen AB ülkelerinin çok gerisindedir: Türkiye'de ortalama bir süt ineği yılda 2.000 litre süt verirken, AB ülkelerinde bu değer ortalama olarak 4.800 litredir. Türkiye'de süt veriminin yetersiz olmasının en önemli nedeni, süt sığırcılığının profesyonel olarak yapılmamasıdır. Çiğ süt üreten ve müstahsil olarak adlandırılan işletmelerin büyük bir bölümü küçük ölçekli aile işletmeleri olup, sığırcılığı, sebze, meyve ve tahıl yetiştiriciliği gibi tarımsal faaliyetlerin yanında ek bir uğraşı olarak görmektedir. Kırsal kesimde bulunan müstahsillerin çoğunluğu geleneksel, ekonomik bilinç ve bilimsellikten yoksun bir şekilde sığırcılık yapmaktadır. Müstahsillerin elindeki hayvan sayılarına bakıldığında, birçoğunun, ekonomik olarak karlı olması mümkün olmayacak kadar az sayıda hayvan ile süt sığırcılığı yapmaya çalıştıkları görülmüştür: Süt sığırcılığı yapan müstahsillerin %72'si 1-4 adet, %20'si 5-9 adet ve %6'sı da 10-19 adet hayvan beslemektedir.

430 Türkiye'de müstahsil başına düşen hayvan sayısının azlığı sadece süt verimini düşürmekle kalmamakta, üretilen çiğ sütün kalitesini de olumsuz etkilemektedir. Esasen, Türkiye'de süt pazarının şu anki en önemli problemi verim düşüklüğünden ziyade üretilen çiğ sütlerin ve dolayısıyla süt ürünlerinin kalitesizliğidir. Müstahsil düzeyinde yeterli bilgilendirme ve kontrollerin olmaması nedeniyle, müstahsiller çoğu zaman asgari temizlik koşullarını yerine getirmemektedir. Dolayısıyla, sütün kalitesi henüz daha sağım aşamasında düşmeye başlamaktadır. Birçok bölgede yaygın ve etkili bir süt toplama ağının olmamasının bir neticesi olarak, süt işleme merkezlerine taşınan ve üretime dahil edilen çiğ sütün kalitesi iyice düşmektedir. AB standartlarına göre çiğ sütün mililitresindeki bakteri sayısının en fazla yüz bin 440 olması öngörülürken, bu sayı Türkiye'de üretilen sütlerde ortalama bir milyona çıkmaktadır. AB düzenlemelerine göre arzu edilen hijyenik kaliteye Türkiye'deki çiğ sütün ancak %2'sinin erişebildiği, bu oranın Macaristan'da %80, Çek Cumhuriyeti'nde %95 ve Almanya'da ise %99 olduğu ifade edilmektedir.

Süt veriminin düşük olmasının diğer bir nedeni, Türkiye'deki kaliteli kaba yem üretiminin yeterli olmamasıdır. Çiftçiler, yem bitkileri yerine daha karlı olan tahıl ve endüstriyel bitki ekimine yönelmekte ve yem olarak daha çok çayır-

450 mera, silaj, sap, saman gibi diğer kaynakları tercih etmektedir. Bu da süt veriminin önemli ölçüde düşmesine neden olmaktadır.

Türkiye’de çiğ süt üretimi yapan müstahsiller arasında kooperatifleşme çalışmaları son dönemlerde yoğunlaşsa da bunun yeterli olmadığı bir gerçektir.

460 Türkiye süt sanayiinde yıllardan beri değişmeyen son derece önemli bir oransal dağılımdan söz etmek gerekmektedir. Buna göre, üretilen çiğ sütün %40’ı pazara hiç sunulmadan kaynakta tüketilmekte¹, %40’ı mandıralarda ve ancak %20’si modern tesislerde işlenmektedir. Gelişmiş ülkelerde ise üretilen çiğ sütün sadece %1’i işlem görmeden tüketiciye ulaşırken %99’u modern işletmelerde işlenmektedir. Kaynağında tüketilen sütlerin kalitesine ilişkin olarak herhangi bir denetleme veya kontrol bulunmamaktadır ve başta sokak sütleri olmak üzere bu tür sütler, tüketicilerin sandığının aksine, asgari kalite standartlarını sağlamaktan çok uzaktır. Çiğ sütün önemli bir kısmını işleyen ve çoğunlukla ilkel koşullarda çalışan mandıralar bölgesel olarak faaliyet göstermektedir. Süt ve süt ürünlerinin yanı sıra diğer birçok gıda maddesinin üretimini yapan ve çoğunlukla bir holding bünyesinde faaliyet gösteren büyük işletmeler (Pınar, Danone, Ülker gibi) ise genellikle çiğ süt temininden süt 470 ürünlerinin pazarlamasına kadar birçok konuda daha organize bir şekilde çalışmakta ve bu işletmelerin pazardan aldıkları pay her geçen gün artmaktadır. Soruşturmaya taraf olan süt işletmelerini bölgesel olarak faaliyet gösteren mandıralar kategorisinde değerlendirmek yerinde olacaktır.

480 Türkiye’nin AB üyelik süreci, diğer birçok sektörde olduğu gibi tarım ve hayvancılık alanında da köklü değişiklikleri zorunlu kılmaktadır. AB’nin halen uygulamakta olduğu Ortak Tarım Politikası (OTP) çerçevesinde tarım piyasalarının izlenmesine yönelik yasal düzenlemelerin ve idari yapıların hayata geçirilmesi Ulusal Program’ın Öncelikler Listesi’nde (öncelik 7.6.03) yer almaktadır. Konu, Katılım Ortaklığı Belgesi’nde orta vadeli öncelikler arasında gösterilmiştir. Türkiye’de çiğ süt pazarı mevcut haliyle AB üyelik sürecinden en çok etkilenecek pazarların başında gelmektedir.

I.1.2. İlgili Ürün Pazarı

Soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin, çiğ süt alım pazarında faaliyet gösterdikleri dikkate alınarak ilgili ürün pazarı, “çiğ süt pazarı” olarak belirlenmiştir.

490 H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri alanın rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olması, ilgili coğrafi pazarın tespitinde büyük bir önem taşımakta ve belirleyici olmaktadır.

¹ Herhangi bir işleme tabi tutulmadan tüketicilere satılan ve “sokak sütü” olarak adlandırılan çiğ süt de bu grup altında değerlendirilmiştir.

İlgili ürün olan çiğ süt soğutulmadığı takdirde kısa bir süre içerisinde bozulmaktadır. Bu nedenle, çiğ süt özellikle yaz aylarında müstahsillerden sabah ve akşam olmak üzere iki kez toplanmaktadır. Çiğ sütün, soğutulsa dahi, uzak mesafelerdeki işletmelere taşınması çoğu zaman ekonomik olmamaktadır. Bu nedenle, bölgesel bir coğrafi pazar tanımının yerinde olacağı kanısına varılmıştır.

Şarkikaraağaç ilçesinde üretilen çiğ sütün büyük bir kısmı Isparta, Konya, Antalya ve Burdur illerindeki işletmelere taşınmaktadır. Bu yüzden, "Isparta, Konya, Antalya ve Burdur illerini kapsayan bölge" ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

I.2. Haklarında Soruşturma Yürütülen Taraflar

I.2.1. Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Enka Süt)

Konya ilindeki en büyük çiğ süt işleyicilerinden olan Enka Süt, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt, tereyağı ve ayran gibi süt ürünlerinin yanı sıra, Unilever ve Eti gibi firmalara üretimlerinde kullanmak üzere süttozu ve peynir altı suyu tozu da üretmektedir. Enka Süt, ayrıca, Mey isimli bir firmaya Konya Ereğli'de fason olarak UHT süt ürettirmektedir.

Ortakları arasında üç farklı aileden kişilerin bulunduğu Enka Süt'ün ortaklık yapısına Tablo 1'de yer verilmiştir:

Tablo 1- Enka Süt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Nihat Akpınar	7.919.102	56,6
Ali Küçükoba	1.935.920	13,8
Halil Akpınar	700.000	5,0
Yaşar Pekyatırmacı	569.520	4,1
Hasan Pekyatırmacı	569.520	4,1
Mualla Kaşdoğan	569.520	4,1
Ayla Akçan	569.520	4,1
Kudret Topal	554.274	3,9
Ümran Akpınar	269.584	1,9
Ali Eroğul	163.240	1,2
Kuzucu Süt A.Ş.	100.000	0,7
Deniz Saygılı	79.800	0,5
TOPLAM	14.000.000	100

Enka Süt'ün yönetim kurulu üyeleri, Nihat Akpınar, Ali Küçükoba, Deniz Saygılı ve Ümran Akpınar'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 2'de yer verilmiştir:

Tablo 2- Enka Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	18.113.726	20.919.361	37.718.275

Enka Süt, (.....) ilinde merkez, (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) (.....), (.....), (.....)'ndan, (.....) ilinde

(.....)'den, (.....) ilinde (.....) ve (.....)'den ve (.....) ilinde (.....)'tan çiğ süt toplamaktadır.

Süttozu üretimine imkan tanıyan kurutma kulesine sahip olması, Enka Süt'ün, özellikle çiğ sütün bol olduğu dönemlerde süt alımını artırabilmesine imkan sağlamıştır.

540 Enka Süt, (.....) bölgesinde çiğ sütü, (.....) aracılığı ile toplamaktadır. (.....), günlük topladığı yaklaşık (.....) ton sütün (.....) tonunu Enka Süt'e, geri kalan (.....) tonu ise (.....)'e göndermektedir. (.....)'ın (.....)'ta kullandığı soğutucunun mülkiyeti (.....)'e aittir.

I.2.2. Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Akova Süt)

Konya ilinde faaliyet gösteren büyük süt işleyicilerinden biri olan Akova Süt, peynir, yoğurt, ayran, tereyağı gibi ürünlerle birlikte, Algida ve Nestle gibi üreticilere satmak üzere süttozu ve peynir altı suyu tozu da üretmektedir.

550 Akova Süt'ün sermayesi 4.500.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 3'te yer verilmiştir:

Tablo 3- Akova Süt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Kemal Akpınar	86,7
F.Bülent Akpınar	5,0
Levent Akpınar	2,0
Veli Akpınar	1,5
Zeliha Akpınar	1,0
Diğer	3,8
TOPLAM	100

Akova Süt'ün yönetim kurulu üyeleri; Kemal Akpınar, Fatih Bülent Akpınar, Levent Akpınar, Veli Akpınar ve Vedat Mete Ünsal'dan oluşmaktadır.

Akova Süt'ün 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 4'te yer verilmiştir:

560 Tablo 4- Akova Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	19.615.251	29.781.542	40.907.214

Akova Süt, Konya civarındaki yakın mesafelerden sütü soğutmadan doğrudan üretim yerine almaktadır. Uzak mesafelerde ise süt alım şubeleri kurulmuştur ve bu şubelerde soğutulan sütler Konya'daki üretim merkezine taşınmaktadır. Şarkikaraağaç'ta da Akova Süt'ün süt alım şubesi bulunmaktadır.

I.2.3. Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Şeker Süt)

570 S.S. Konya Pancar Kooperatifi'nin kontrolünde olan Şeker Süt, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt, ayran, krema ve tereyağı üretimi yapmaktadır. Şirketin süttozu ve peynir altı suyu tozu üretimi bulunmamaktadır.

06-56/714-204

Sermayesi 850.000 YTL olan Şeker Süt'ün ortaklık yapısına Tablo 5'te yer verilmiştir:

Tablo 5- Şeker Süt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
S.S.Konya Pancar Kooperatifi	78,5
Konya Şeker Fabrikası	20,0
Ali Akbaş	0,2
Zafer Süleyman Embel	0,2
Seyit Koyuncu	0,2
Arafa Akkaş	0,2
Mevlüt Mülayim	0,1
Ali Doğan Koyuncu	0,1
Diğer	0,5
TOPLAM	100

Şeker Süt'ün yönetim kurulu üyeleri, Ramazan Erkoyuncu, Bekir Gülhan, Abdullah Gümüş, Mehmet Doğanay ve Şahin Arı'dan oluşmaktadır.

580 Şeker Süt'ün 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 6'da yer verilmiştir:

Tablo 6- Şeker Süt'ün 2002-2004 Yıllı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	7.394.013	9.716.026	14.059.991

Şeker Süt, (.....) merkez, (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....)'tan toplayıcılar vasıtasıyla çiğ süt toplamaktadır. Şeker Süt sadece soğutulmuş çiğ sütleri kabul etmektedir. İlçelerde yer alan soğutucular toplayıcılara aittir.

Şeker Süt, Şarkikaraağaç bölgesinden süt toplayıcısı (.....) aracılığı ile süt toplamaktadır. (.....) topladığı sütlerin bir kısmını da Selsüt'e vermektedir.

590

1.2.4. Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş. (Aygın Süt)

Konya ilinde faaliyet göstermekte olan Aygın Süt, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt ve tereyağı üretimi yapmaktadır. Şirketin süttozu, peynir altı suyu tozu ve ayran üretimi bulunmamaktadır.

Aile şirketi niteliğinde olan Aygın Süt'ün 750.000 YTL sermayesi olup, ortaklık yapısına Tablo 7'de yer verilmiştir:

Tablo 7- Aygın Süt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Emine Aygın	21
Mehmet Tıkmak	17
Abdülcelal Aygın	15
Ahmet Aygın	15
Sabri Aygın	6
Ali Tunahan Aygın	5
Sertaç Aygın	5
Hüseyin Yeşil	4
Havva Nur Uyanık	3
Refiye Sema Gökçen	3

06-56/714-204

Bedia Horasanlı	3
Betül Yeşil	3
TOPLAM	100

600

Aygın Süt'ün yönetim kurulu üyeleri; Abdülcemel Aygın, Mehmet Tıkmak, Sabri Aygın ve Ali Tunahan Aygın'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 8'de yer verilmiştir:

Tablo 8- Aygın Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	4.493.309	5.215.455	8.062.667

Aygın Süt, Konya içinden, Akşehir, Yalvaç, Bozkır, Ahırılı, Akise, Aksaray-Eskir ve Seydişehir'den çiğ süt almaktadır.

610

I.2.5. Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve iht. Mad. Tic. Ltd. Şti. (Büyük Aygın)

Konya ilinde faaliyet gösteren Büyük Aygın, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt ve tereyağı üretmektedir. Şirketin ayran, süttözu ve peynir altı suyu tozu üretimi bulunmamaktadır.

Sermayesi 1.000.000 YTL olan Büyük Aygın'ın ortaklık yapısına Tablo 9'da yer verilmiştir:

Tablo 9- Büyük Aygın'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mehmet Aygın	63,0
Mustafa Aygın	13,0
Ender Aygın	12,0
Serhan Aygın	12,0
TOPLAM	100

620

Büyük Aygın'da şirket ortaklarının tamamı aynı zamanda şirket müdürlüğü görevindedir.

Büyük Aygın'ın 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 10'da yer verilmiştir:

Tablo 10- Büyük Aygın'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	2.676.761	4.235.501	5.018.388

Büyük Aygın, (.....) merkez, (.....), (.....) ve (.....)'tan çiğ süt almaktadır.

630

Büyük Aygın, Şarkikaraağaç bölgesinden süt toplayıcısı Harun Kaya aracılığı ile süt toplamaktadır.²

I.2.6. Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş. (Ekiciler)

² Şarkikaraağaç'ta süt toplama işini Harun Kaya yapmasına rağmen, resmi kayıtlarda Mustafa Ali Yıldız'ın adı geçmektedir.

Ekiciler, Antalya ilinde faaliyet göstermekte olup, ağırlıklı olarak peynir üretmektedir. Şirketin ayran, tereyağı, süttozu ve peynir altı suyu tozu üretimi bulunmamaktadır.

Ekiciler'in sermayesi 500.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 11'de yer verilmiştir:

640 Tablo 11- Ekiciler'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mansur Ekici	36,5
Mustafa Ekici	35,5
Recai Erol	13,5
Necmi Erol	13,2
Burçin Ekici	1,0
Hamit Erol	0,3
TOPLAM	100

Ekiciler'in yönetim kurulu üyeleri; Mustafa Ekici, Mansur Ekici ve Necmi Erol'dan oluşmaktadır.

Ekiciler'in 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 12'de yer verilmiştir:

Tablo 12- Ekiciler'in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	11.056.899	18.028.199	30.168.827

650 Ekiciler, (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....) bölgesinden süt almaktadır.

Ekiciler, (.....) bölgesinden süt toplayıcıları (.....) ve (.....) aracılığı ile süt toplamaktadır.

1.2.7. Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. (Gülal)

Şarkikaraağaç ilçesinde faaliyet gösteren tek mandıra olan Gülal, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt, tereyağı ve ayran üretmektedir.

660 Sermayesi 1.000.000 YTL olan Gülal'in ortaklık yapısına Tablo 13'te yer verilmiştir:

Tablo 13- Gülal'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Koray Ersoy	66,0
Mehmet Kamil Gülal	8,4
Mustafa Bilgin	8,4
Halil Akdemir	8,3
Esmâ Gülal	8,3
Mahmut Ersoy	0,4
Neşe Ersoy	0,2
TOPLAM	100

06-56/714-204

Gülal'in yönetim kurulu üyeleri; Koray Ersoy, Mahmut Ersoy ve Neşe Ersoy'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 14'te yer verilmiştir:

Tablo 14- Gülal'in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	25.062	600.277	1.332.614

- 670 Gülal, (.....), (.....), (.....) ve (.....)'den süt toplamaktadır. Gülal, bu ilçelerdeki köylerin sütlerini toplayıcılar aracılığı ile toplamaktadır. Firma, ayrıca, Yeniköy ve Fakılar köylerindeki kooperatiflerin sütlerini de almaktadır.

I.2.8. İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (İzi Süt)

Konya ilinde faaliyet gösteren İzi Süt, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt, tereyağı, ayran, süttozu ve peynir altı suyu tozu üretmektedir.

- 680 Sermayesi 4.000.000 YTL olan İzi Süt'ün ortaklık yapısına Tablo 15'te yer verilmiştir:

Tablo 15- İzi Süt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Ahmet Feyyaz İzi	20,0
Şeref Şerafettin Nalçacıgil	17,0
Celalettin Nalçacıgil	17,0
Hasan Hüseyin İzi	16,5
Cavit Nalçacıgil	16,0
Mahmut Ziya İzi	10,5
Hasan Kuddusi İzi	3,0
TOPLAM	100

İzi Süt'ün yönetim kurulu üyeleri; Ahmet Feyyaz İzi, Cavit Nalçacıgil, Celalettin Nalçacıgil, Mahmut Ziya İzi ve Hasan Hüseyin İzi'den oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 16'da yer verilmiştir:

Tablo 16- İzi Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	5.105.639	6.530.559	8.014.755

- 690 İzi Süt, (.....) içinden, (.....), (.....), (.....) ve (.....)'dan çiğ süt almaktadır. Firma, Ekim 2004'e kadar Şarkikaraağaç'tan da süt almasına rağmen, bölgenin sütünü yeterince kaliteli bulmamaları ve toplayıcısının başka bir üreticiye mal vermeye başlaması nedeniyle, bu tarihten beri Şarkikaraağaç'tan mal almamaktadır.

I.2.9. Üçpınar Süt ve Gıda Mamulleri İmalat Pazarlama Ltd. Şti. (Üçpınar)

Konya'da faaliyet gösteren Üçpınar'ın ortaklık yapısına Tablo 17'de yer verilmiştir:

06-56/714-204

700 Tablo 17- Üçpınar'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Sefer Celep	49.750	99,5
Bahattin Celep	250	0,5
TOPLAM	50.000	100

Ortaklardan Sefer Celep şirket müdürü olarak belirlenmiştir.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 18'de yer verilmiştir:

Tablo 18- Üçpınar'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	126.447,70	162.574,00	241.424,00

I.2.10. Uzundemir Süt Mamulleri Ambalaj ve İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. (Uzundemir)

710 Konya'da faaliyet gösteren Uzundemir'in ortaklık yapısına Tablo 19'da yer verilmiştir:

Tablo 19- Uzundemir'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Ramazan Uzundemir	500	50
Durdane Uzundemir	500	50
TOPLAM	1.000	100

Ortaklardan Ramazan Uzundemir şirketin müdürlüğünü yapmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 20'de yer verilmiştir:

Tablo 20- Uzundemir'in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	257.229,23	227.716,29	294.035,00

I.2.11. Bildiriciler Süt ve Süt Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Bildiriciler)

720

Konya'da faaliyet gösteren ve aile şirketi niteliğinde olan Bildiriciler'in ortaklık yapısına Tablo 21'de yer verilmiştir:

Tablo 21- Bildiriciler'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
İsmail Bildirici	400	80
Mustafa Bildirici	100	20
TOPLAM	500	100

Ortaklardan İsmail Bildirici aynı zamanda şirketin müdürüdür.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 22'de yer verilmiştir:

Tablo 22- Bildiriciler'in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	116.308,07	125.559,00	128.873,03

730

I.2.12. Berberoğlu Süt Ürünleri ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti. (Berberoğlu)

Konya'da faaliyet gösteren Berberoğlu'nun ortaklık yapısına Tablo 23'te yer verilmiştir:

Tablo 23- Berberoğlu'nun Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Mustafa Yayla	1.875	12,6
Ali Rıza Özsakal	1.750	11,8
Ali Rıza Çekin	1.625	10,8
Ali Tabak	1.625	10,8
Faruk Düğen	1.625	10,8
Nuri Obalı	1.625	10,8
Orhan Koç	1.625	10,8
Seyit Ali Tekeli	1.625	10,8
Hasan Dilbaz	1.625	10,8
TOPLAM	15.000	100

Şirket ortaklarından Mustafa Yayla ve Ali Rıza Özsakal müdür olarak atanmışlardır.

740 Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 24'te yer verilmiştir:

Tablo 24- Berberoğlu'nun 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	554.542,42	771.721,41	885.551,55

I.2.13. Emekli Süt ve Süt Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti. (Emekli)

Konya'da faaliyet gösteren Emekli'nin sermayesi 1.000.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 25'te yer verilmiştir:

Tablo 25- Emekli'nin Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Halil Baz	93,8
Emine Emel Baz	6,2
TOPLAM	100

750

Ortaklardan Halil Baz aynı zamanda şirketin müdürüdür.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 26'da yer verilmiştir:

Tablo 26- Emekli'nin 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	1.433.197,74	2.299.359,90	2.380.285,94

I.2.14. Tuna Süt Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Tuna)

Konya'da faaliyet gösteren Tuna'nın sermayesi 250.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 27'de yer verilmiştir:

760 Tablo 27- Tuna'nın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Ahmet Üstündağ	51
Fatma Üstündağ	25
Özgür Üstündağ	24

06-56/714-204

Hüseyin Yakabağ	0
Ali Yakabağ	0
TOPLAM	100

Tuna'nın yönetim kurulu üyeleri; Ahmet Üstündağ, Fatma Üstündağ ve Özgür Üstündağ'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 28'de yer verilmiştir:

Tablo 28- Tuna'nın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	677.759,80	808.716,42	1.131.477,00

I.2.15. Mutlu Süt Gıda İnşaat Tic. ve San. Ltd. Şti. (Mutlu)

770 Sermayesi 50.000 YTL olan ve Konya'da faaliyet gösteren Mutlu'nun ortaklık yapısına Tablo 29'da yer verilmiştir:

Tablo 29- Mutlu'nun Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
M.Asaf Nizamoğlu	75
Mehmet Keleş	25
TOPLAM	100

Mutlu'nun ortakları aynı zamanda şirket müdürü olarak atanmıştır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 30'da yer verilmiştir:

Tablo 30- Mutlu'nun 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	668.719,47	750.556,62	897.109,75

780 I.2.16. Ömürlü Süt Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. (Ömürlü)

Konya ilinde faaliyet göstermekte olan Ömürlü aile şirketi niteliğinde olup, şirketin sermayesi 15.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 31'de yer verilmiştir:

Tablo 31- Ömürlü'nün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mustafa Yanar	40
Yakup Yanar	38
Nevin Yanar	4
Bahtiyar Yanar	4
Hatice Yanar	4
Serkan Yanar	4
Ömür Yanar	4
Özlem Yanar	2
TOPLAM	100

Ömürlü'nün yönetim kurulu üyeleri; Mustafa Yanar, Ömür Yanar ve Özlem Yanar'dan oluşmaktadır.

790 Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 32'de yer verilmiştir:

Tablo 32- Ömürlü'nün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	133.388,88	270.957,01	292.184,70

I.2.17. Özemek Süt Mamulleri (Mehmet DONRUL)

Konya'da süt işleme faaliyeti ile iştigal eden Mehmet Donrul 2003 yılında 345.259,08 YTL'lik gelir elde etmiştir. Donrul'un 2004 yılı cirosu ise 496.878,17 YTL'dir.

I.2.18. Altınkaynak Süt ve Gıda Mamulleri İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti. (Altınkaynak)

800

Konya'da faaliyet gösteren Altınkaynak'ın sermayesi 4.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 33'te yer verilmiştir:

Tablo 33- Altınkaynak'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Ramazan Destici	66,9
Mevlüt Altınkaynak	33,1
TOPLAM	100

Ortaklardan Ramazan Destici şirket müdürü olarak belirlenmiştir.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 34'te yer verilmiştir:

810

Tablo 34- Altınkaynak'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	134.776,03	223.708,92	356.642,72

I.2.19. Milkon Süt Ürünleri ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Milkon)

Konya'da 2003 yılında faaliyet göstermeye başlayan Milkon'un sermayesi 10.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 35'te yer verilmiştir:

Tablo 35- Milkon'un Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
İsmail Üstündağ	25
Mustafa Üstündağ	25
Ali Üstündağ	25
Abdullah Üstündağ	25
TOPLAM	100

820

Ortaklardan İsmail Üstündağ, Milkon'un aynı zamanda müdürlüğünü yapmaktadır.

Şirketin 2003-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 36'da yer verilmiştir:

Tablo 36- Milkon'un 2003-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2003	2004
Ciro (YTL)	28.678,61	78.546,10

I.2.20. Birsüt Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Birsüt)

830 Konya ilinde faaliyet göstermekte olan Birsüt aile şirketi niteliğinde olup, ortaklık yapısına Tablo 37'de yer verilmiştir:

Tablo 37- Birsüt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Sami Kayhan	1.249.900	100
Arife Kayhan	100	0
TOPLAM	1.250.000	100

Birsüt'ün şirket müdürleri Sami Kayhan, Mehmet Kayhan ve Adil Kayhan'dır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 38'de yer verilmiştir:

Tablo 38- Birsüt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	1.283.188,33	2.134.542,88	2.955.848,37

840 **I.2.21. Cebel Süt Ürünleri ve Gıda Maddeleri İmalat San. ve Tic. A.Ş. (Cebel)**

Konya'da faaliyet gösteren Cebel'in sermayesi 120.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 39'da yer verilmiştir:

Tablo 39- Cebel'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Şakir Suda	35
Mehmet Suda	25
Fatih Suda	20
Cihat Suda	15
Osman Suda	5
TOPLAM	100

Cebel'in yönetim kurulu üyeleri; Şakir Suda, Mehmet Suda ve Fatih Suda'dan oluşmaktadır.

850 Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 40'ta yer verilmiştir.

Tablo 40- Cebel'in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	2.733.994,25	4.732.978,72	8.041.640,16

I.2.22. Aksüt Süt ve Süt Mamulleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Aksüt)

Konya'da faaliyet gösteren Aksüt'ün sermayesi 1.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 41'de yer verilmiştir:

Tablo 41- Aksüt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mustafa Eryiğit	50
Kemal Akkoç	50
TOPLAM	100

06-56/714-204

860 Ortaklar aynı zamanda şirket müdürüdür.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 42'de yer verilmiştir:

Tablo 42- Aksüt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	437.695,18	858.951,89	1.202.894,62

I.2.23. Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Umut)

Konya'da faaliyet gösteren Umut'un sermayesi 20.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 43'te yer verilmiştir:

Tablo 43- Umut'un Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
İsa Çakal	5
Hacı İbrahim Çakal	95
TOPLAM	100

870

Ortaklardan İsa Çakal aynı zamanda şirketin müdürüdür.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 44'te yer verilmiştir.

Tablo 44- Umut'un 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	233.160,53	401.189,02	453.614,43

I.2.24. Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Talat Özakpınarlar)

880 Konya'da faaliyet gösteren Talat Özakpınarlar'ın sermayesi 60.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 45'te yer verilmiştir:

Tablo 45- Talat Özakpınarlar'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Talat Akpınar	25
Servet Akpınar	24
Cemalettin Akpınar	24
M.Sami Akpınar	24
Nazmiye Akpınar	3
TOPLAM	100

Talat Özakpınarlar'ın yönetim kurulu üyeleri; Servet Akpınar, M. Sami Akpınar, Cemalettin Akpınar ve Talat Akpınar'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 46'da yer verilmiştir:

Tablo 46- Talat Özakpınarlar'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	572.110,82	836.809,75	1.287.963,48

890

I.2.25. Sel Süt Gıda San. Tic. Ltd. Şti. (Selsüt)

06-56/714-204

Sermayesi 100.000 YTL olan ve Konya'da Haziran 2004 tarihinde süt işlemeye başlayan Selsüt'n ortaklık yapısına Tablo 47'de yer verilmiştir:

Tablo 47- Selsüt'n Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mehmet Uğur Buharalı	40
Mustafa Sancı	40
Ömer zden	10
İsmail zden	10
TOPLAM	100

Selsüt'n şirket müdürü Mehmet Uğur Buharalı'dır.

şirketin 2004 yılı cirosu 472.252,11 YTL'dir.

900

I.2.26. nyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. şti. (nyemsan)

Konya'da faaliyet gösteren Ünyemsan'ın sermayesi 2.500 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 48'de yer verilmiştir:

Tablo 48- nyemsan'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mustafa nal	46
İsmail nal	46
Osman nal	8
TOPLAM	100

Ortaklardan Mustafa nal ve İsmail nal şirket müdürü olarak belirlenmişlerdir.

910

şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 49'da yer verilmiştir:

Tablo 49- nyemsan'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	293.235,10	543.149,74	783.448,52

I.2.27. Ahmet AşIR (Aşiroğulları Nak. Gıda San. Tic. Ltd. şti.)

şarkikaraağaç ilęesinde süt toplama işiyle iştugal eden Ahmet Aşır'ın (Aşiroğulları Nak. Gıda San. Tic. Ltd. şti.) 2002 yılı cirosu 945.868,91 YTL, 2003 yılı cirosu 1.267.324,16 YTL ve 2004 yılı cirosu 2.083.366,74 YTL'dir.

920

I.2.28. Ali YILDIRIM

şarkikaraağaç ilęesinde süt toplama işiyle iştugal eden Ali Yıldırım'ın 2002 yılı cirosu 96.468,72 YTL, 2003 yılı cirosu 159.778,96 YTL ve 2004 yılı cirosu 393.268,23 YTL'dir.

I.2.29. Halis AşIR

şarkikaraağaç ilęesinde süt toplama işiyle iştugal eden Halis Aşır 2002 yılında 328.061,15 YTL, 2003 yılında 249.904,65 YTL ve 2004 yılında 398.737,44 YTL ciro elde etmiştir.

930

I.2.30. Harun KAYA (Mustafa Ali YILDIZ)

Şarkikaraağaç ilçesinde Mustafa Ali Yıldız adına süt toplayan Harun Kaya'nın 2002 yılı cirosu 78.950,28 YTL, 2003 yılı cirosu 75.422,85 YTL ve 2004 yılı cirosu 126.043,30 YTL'dir.

I.2.31. Nurettin SELÇUK (Hasan SELÇUK)

940

Şarkikaraağaç'ta Hasan Selçuk adına süt toplama işini yürüten Nurettin Selçuk 2002 yılında 168.472,14 YTL, 2003 yılında 276.595,32 YTL ve 2004 yılında 444.472,61 YTL ciro elde etmiştir.

I.2.32. Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği (KOSSİMAD)

950

Merkezi Fetih Mah. Aslanlı Kışla Cad. Karşehir Sitesi Teksakal Apt. No: 327/4-B KONYA olan Dernek, Konya'da faaliyet gösteren süt imalatçıları tarafından 1990 yılında kurulmuştur. Dernek'in 7 kurucu üyesi bulunmaktadır. Dernek Tüzüğü'nde Dernek'in amacı; süt ve süt mamulleri imalatçılarına maddeten ve manen yardımcı olmak ve imalatçıları her bakımdan korumak, süt ve diğer imalat için gerekli hammaddelerin imalatçılara daha sıhhatli ve daha istikrarlı bir şekilde intikalini sağlamak olarak belirtilmiştir.

KOSSİMAD'ın kurulduğu dönemde yürürlükte olan 2908 sayılı Dernekler Kanunu³ uyarınca teşebbüsler dernek üyesi olmadıklarından teşebbüsleri temsile yetkili kişiler, Dernek'e üye olmuşlardır. Teşebbüs temsilcilerinin işten ayrılmaları ya da teşebbüs sahibinin el değiştirmesi haline sıkça rastlandığı için Dernek üye sayısı değişmektedir. 16.2.2005 tarihi itibarıyla Dernek üye sayısı 42'dir.

I.3. Tespit ve Deliller

960

Önaraştırma, tarafların yazılı savunmaları ve soruşturma sürecinde 4054 sayılı Kanun'un 14, 15 ve 44. maddeleri uyarınca yapılan yerinde incelemeler ve ilgililerden bilgi isteme sonucunda elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

I.3.1. Çiğ Süt Alım Fiyatlarının Belirlenmesine İlişkin Eylemler

970

1. Yukarıda da belirtildiği üzere, KOSSİMAD Tüzüğü'nde Dernek'in amacı; süt ve süt mamulleri imalatçılarına maddeten ve manen yardımcı olmak ve imalatçıları her bakımdan korumak, süt ve diğer imalat için gerekli hammaddelerin imalatçılara daha sıhhatli ve daha istikrarlı bir şekilde intikalini sağlamaktır. Tüzük'ün 2. maddesinde, bu amaçlara ulaşmak için Dernek'in aşağıda belirtilen hususlarda çalışacağı düzenlenmiştir:

“... b) İmalatçıya intikal edecek olan sütlerin karışksız ve katıksız olup olmadığının kontrolü bakımından bir kontrol merkezi açmak, süt kontrol

³ 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 3. maddesine göre, fiil ehliyetine sahip gerçek veya tüzel kişiler önceden izin alınmaksızın dernek kurma hakkına sahiptir.

merkezinde kontrol edilen sütlere yağ oranına göre ücret belirlemek ve süt bedellerinin ödenmesine delalet etmek,
...f) Birlik yeleri ile rekabete giren ve birlik üyelerinden farklı fiyatla süt toplayan süt toplayıcılarına veya imalatçalarına karşı ortak tutum belirlemek. Birliğe iştirak eden imalatçaların üreticiye ödeyecekleri süt bedellerinin toplayıcılar vasıtası ile ödenmesi de gerekirse birlik vasıtası ile yapılabilir.”

980

Yine Dernek Tüzüğü'nn 4. maddesinde, “Birliğin bilgisi dışında süt satın alan” üyenin yönetim kurulunun ekseriyetle alacağı karar ile Dernek yeliğinden çıkarılacağı belirtilmiştir.

990

2. 10.6.2005 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurul toplantısında, KOSSİMAD Tüzüğü'nn 2. maddesinin b ve f bentleri ile 4. maddesi değiştirilmiştir. Tüzük'n 2. maddesinde yer alan sütün yağ oranına göre ücret belirlemek ve süt toplayıcılarına karşı ortak tutum belirlemek amaçları çıkarılarak ilgili bentler yeniden düzenlenmiştir:

“MADDE-2: ...Dernek...aşağıda belirtilen hususlarda çalışmaları yapar;
..b) imalatçiya intikal edecek olan sütlerin karışsız ve katıksız olup standartlara uygunluğunun kontrolü bakımından bir kontrol merkezi açmak, süt kontrol merkezinde kontrol edilen sütlere kalitelerine göre iyileştirici tedbirleri tavsiye hükmünde yeleri ve mstahsillerini bilgilendirme
f) Birliğe ye olan imalatçılara süt getiren ye imalatçının görevlendirilmiş bulunduğu süt toplayıcılarına da süt toplanmasında doğabilecek sıkıntılarında yardımcı olmak.”

1000

Tüzük'n 4. maddesinden “Birliğin bilgisi dışında süt satın alan” üyenin yönetim kurulunun ekseriyetle alacağı karar ile Dernek yeliğinden çıkarılacağı hükmü çıkarılmıştır.

1010

3. 26.4.2001 tarihli KOSSİMAD Yönetim Kurulu toplantısında aşağıdaki kararlar alınmıştır:

“1-Süt Toplama Merkezleri 6 Bölgeye ayrılarak her bölgede 01 Mayıs 2001 tarihinden itibaren 1. bölgede başlayarak süt alımına 5 gün ara verilmesine ve her bölgede sıra ile aynı sürenin uygulanmasına.

- a)- 1. BÖLGE: Kadınhanı – Ilgın – Akşehir – Sarayönü
- b)- 2. BÖLGE: Beyşehir – Hyk – Derbent – ř.Karaağaç – Yalvaç
- c)- 3. BÖLGE: Seydişehir – Bozkır – Mut – Silifke – Karaman
- d)- 4. BÖLGE: Karapınar – Ereğli – Cihanbeyli – Aksaray
- e)- 5. BÖLGE: Çumra ve Ova Köyleri
- f)- 6. BÖLGE: Konya Merkez

1020

2- Mayıs ayı içerisinde alınan sütlerin demelerinin 1 Haziran ile 10 Haziran 2001 Tarihleri arasında yapılmasına ve ondan sonraki ödemeleri[n] de takip eden aylar içerisinde, aynı şekilde yapılmasına,

3- Bu güne kadar LT'si 15.000 TL (onbeşbin) olan süt nakliyelerinin 01 Mayıs 2001 tarihinden itibaren 17.000. TL (onyedibin) olarak ödenmesine, oy birliği ile karar verilmiştir.”

1030

Karar Başkan M. K., Başkan Yardımcısı Ö. Ö., Üyeler F. Y., M. A. ve M. D. tarafından imzalanmıştır.

4. Aynı kişilerden müteşekkil KOSSİMAD Yönetim Kurulu, 28.7.2003 tarihinde süt fiyatlarını karara bağlamıştır:

“Konya Şehir Merkezi Süt Fiyatı 370.000.-TL Merkez Dışında Kalan ilçeler için Süt Fiyatı 350.000.-TL Olarak ödenmesine Oy Birliği ile Karar Verilmiştir.”.

1040

5. KOSSİMAD Yönetim Kurulu'nun 30.9.2003 tarihli toplantısında süt fiyatları hakkında aşağıdaki karar alınmıştır:

“26.09.2003 Cuma Günü Yapılan Ereğli ilçesinde Bulunan Mandıracıları Ziyaret Sonucu Çevre ilçelerde Değişen Süt Fiyatları Göz önüne Alınarak 01/10/2003 Tarihinden itibaren Geçerli Olmak üzere Süt Fiyatlarının Konya Şehir Merkezinde 400.000.TL Merkez Dışında Kalan ilçelerde 380.000 TL Olarak ödenmesine Oy Birliği ile Karar Verilmiştir.”.

1050

Karar defteri Başkan Ş. S., Başkan Yardımcısı K. A., Üyeler A. K., S. A. ve A. K. tarafından imzalanmıştır.

6. Aygın Süt'ün Şarkikaraağaç süt toplayıcısı, Salur köyündeki kooperatifin sütünü ihale ile aldıklarını ve kooperatifle aralarında anlaşma imzaladıklarını belirtmiştir. S.S. Salur Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile Aygın Süt arasında 1.9.2004 tarihinde imzalanan süt toplatma sözleşmesinin ilgili maddeleri aşağıdaki biçimdedir:

1060

“Madde 1- Çiğ süt fiyatı: ...1 lt. sütün kooperatiften alış fiyatı Türkiye şartları göz önünde bulundurularak KOSSİMAD (Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği)'in belirlenmiş olduğu müstahsil fiyatından olacaktır.

Madde 4- Çiğ süt miktarı: Satıcı bu sözleşme süresi içinde, günlük en az 4000 lt., en fazla 6500 lt. süt verecektir.

Madde 6- Sözleşme süresi: Sözleşme süresi 1 (bir) yıl olup 01/09/2004 tarihinde başlayıp 01/09/2005 tarihinde sona erecektir.

1070

Madde 7- Süre uzatma: Alıcı [Aygın Süt A.Ş.] ve Satıcı [Kooperatif], sözleşmenin bitiş tarihinden 1 (bir) ay önce karşılıklı olarak görüşerek bu sözleşmeyi feshetmezler ise, aynı sözleşme gelecek 1 (bir) yıl için de geçerlilik kazanır.

Madde 8- Cezai Şart: Satıcı hiçbir sebeple yukarıda madde 4'te belirlenen miktarlardaki sütünü, anlaşma süresince başkasına satamaz, kullanamaz. Alıcıya haber vermeden süt vermeyecek olur ise; cezai şart olarak 2 (iki) aylık süt bedeli tutarı olan nakit parayı Alıcıya ödeyecektir."

1080

7. Aygın Süt'te elde edilen Süt Toplatma Sözleşmesi örneğinde aşağıdaki madde yer almaktadır:

"6- Süt fiyatı ve ödeme tarihi:

a- Süt fiyatı Konya mandıracılar derneğinin tesbit ettiği fiyattır.

..."

8. Aygın Süt'te elde edilen diğer bir Süt Toplatma Sözleşmesi örneğinde aşağıdaki madde yer almaktadır:

1090

"Madde 9: Ödeme ve fiyatlar:

a) Süt fiyatı, KOSSİMAD (Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği)'nin belirlemiş olduğu fiyat olacaktır..."

9. İzi Süt Yönetim Kurulu Başkanı, Dernek toplantılarında üyelerin zaman zaman çiğ süt alım fiyatlarını konuştuklarını, ancak fiyat konusunda alınan kararlara uyma konusunda Dernek üyelerine herhangi bir zorlama getirilmediğini belirtmiştir. KOSSİMAD üyeleri ile birlikte 1 Nisan 2005 tarihinden geçerli olmak üzere alış fiyatlarını 50.000 TL düşürmeye karar verdiklerini eklemiştir.

1100

10. Şeker Süt adına Mart ayı Dernek toplantısına katılan Muhasebe Müdürü, Mart sonunda yapılan toplantıda, çiğ süt alım fiyatlarının düşürülmesi hususunun yanı sıra müstahsilden sağlanan sütün kalitesinin artırılmasının yollarının da konuşulduğunu belirtmiştir. Dernek üyesi mandıracılar olarak süt alım fiyatlarının düşürülmesi konusunda sözlü olarak mutabakata varıldığını ifade eden yetkili, kararı alırken Batı bölgelerinde de fiyatların düşmüş olmasını göz önünde bulundurduklarını vurgulamıştır.

1110

11. Ekiciler Süt Alım Müdürü, Şarkikaraağaç'ta süt kalitesinin düşük olduğunu belirterek, bu bölgedeki sütün ağırlıklı olarak Konya'daki işletmeler tarafından alındığını, bu nedenle Şarkikaraağaç'taki fiyatları Konyalı işletmelerin belirlediğini, kendilerinin de bu fiyat üzerinden alım yaptıklarını ifade etmiştir.

12. Ekiciler'in Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcısı, 1 Nisan'daki fiyat değişmesini Konya'daki mandıracıların belirlediğini, Ekiciler'in ise kendisine piyasa ne ise o fiyattan almasını belirttiğini ifade etmiştir.

1120

13. Enka Süt'ün Şarkikaraağaç süt toplayıcısı da, Konya'daki mandıracıların 1 Nisan'dan itibaren toplayıcılara 420.000 TL/lt ödeyeceklerini bildirdiklerini, bu fiyatın içinde toplayıcıların alt toplayıcılara ödediği süt toplama ücretinin de dahil olduğunu ifade etmiştir.

14. Akova Süt Yönetim Kurulu Başkanı ile Teknik Koordinatör, fiyat değişikliğinin yapılacağı birkaç gün önceden müstahsile duyurulduğu için üreticilerin birbirinden kolaylıkla haberdar olabildiğini ve firmaların aynı anda yeni fiyata geçmesinin bir araya gelerek belirlediklerini göstermediğini ifade etmişlerdir.

1130

15. Konya Ticaret Borsası Genel Sekreteri, çiğ süt alımı bakımından imalatçıların Borsa'ya üye olma zorunluluğunun bulunmadığını, çiğ süt için salon satışı olarak adlandırılan açık arttırma usulü ile satış yapılmadığını, çiğ süt fiyatının belirlenmesi noktasında Borsa'nın herhangi bir etkisi ya da müdahalesinin bulunmadığını belirtmiştir. Borsa'nın işlevini zirai ürünleri vergilendirmek ve kayıt altına almak olarak açıklayan Genel Sekreter, çiğ süt üreten müstahsilin %2 oranında zirai vergi ödediğini, Borsa üyesi imalatçıların aldıkları sütün makbuzunu Borsa'ya tescil ettirmeleri halinde müstahsilin ödemesi gereken verginin %1'e düştüğünü ifade etmiştir.

1140

16. Enka Süt, Şeker Süt, Akova, Büyük Aygın, Birsüt, İzi Süt, Mutlu Süt, Bildiriciler ve Cebel Süt yetkilileri; Konya Ticaret Borsası'na üye olduklarını, Borsa'da müstahsil makbuzunu tescil ettirdiklerini, çiğ süt alım fiyatının belirlenmesinde Borsa'nın herhangi bir etkisinin bulunmadığını belirtmiştir. Diğer yandan, Aygın Süt Yönetim Kurulu Üyesi, Borsa'da açık arttırma usulü ile sütün fiyatının belirlenmediğini, ancak Borsa'nın oluşmuş fiyatları denetleme yetkisinin bulunduğunu ifade etmiştir.

1150

17. Küçük ölçekli teşebbüs niteliğindeki Özemek Süt Mamulleri, Tuna Süt, Berberoğlu, Ünyemsan yetkilileri, KOSSİMAD toplantılarına nadiren katıldıklarını belirtmiştir. Bu firmaların çoğu, genellikle çiğ sütü piyasadan daha yüksek bir fiyata almaktadır, bu durum ödemelerinin düzenli olmamasından kaynaklanmaktadır. M. D. (Özemek), katıldığı toplantılarda çiğ süt alım fiyatının konuşulmadığını, büyük firmaların alım fiyatını piyasadan öğrenerek kendi fiyatlarını belirlediklerini ifade etmiştir. A. R. Ö. (Berberoğlu), toplantılarda genellikle sütün kalitesi ve fiyatların konuşulduğunu, çevre bölgelerdeki fiyatların karşılaştırıldığını belirtirken, K. A. (Aksüt) toplantılarda konuşulan fiyatların tavsiye niteliğinde olduğunu, fiyatlara uyma zorunluluğunun olmadığını vurgulamıştır. Diğer yandan, S. C. (Üçpınar) ve İ. Ç. (Umut Süt), toplantıların genellikle fiyat değişim dönemlerinde yapıldığına dikkat çekmiş, R. U. (Uzundemir) ise toplantıya katılmayan üyelere konuşulan fiyatın Sekreter tarafından bildirildiğini belirtmiştir. M. Ü. (Milkon), 2005 Ağustos ayından geçerli olmak üzere yapılan zammın Konya'daki mandıralar tarafından, kendi aralarında görüşerek gerçekleştirildiğini ifade etmiştir.

1160

18. Cebel Süt Yönetim Kurulu Başkanı, Dernek toplantılarında süt fiyatları ile ilgili istişare yapılabildiğini, ancak sütün azaldığı dönemlerde süt fiyatlarının kontrol edilmesinin mümkün olmadığını, firmaların rekabete girerek düşünen fiyatın üzerinde fiyatlarla süt aldıklarını ifade etmiştir.

1170

19. Talat Özakpınarlar Ortağı C. A., sadece ihale usulü ile kooperatiflerden çiğ süt temin ettiklerini, süt temin yöntemleri farklı olduğu için KOSSİMAD toplantılarına katılma ihtiyacı duymadıklarını belirtmiştir.

1180 **20.** Ova Süt Yönetim Kurulu Başkanı, KOSSİMAD toplantılarında sütün kalitesinin artırılması için gerekli çözümlerin konuşulduğunu, Ova Süt olarak hiçbir zaman rakipleriyle bir araya gelerek fiyat belirlemediklerini ifade etmiştir. Emekli Süt Şirket Müdürü de, sütün kalitesi ile ilgili olarak toplandıklarını, toplantılarda çiğ süt fiyatı konuşulsa da herkesin dilediği fiyattan süt aldığını belirtmiştir.

1190 **21.** İzmir, Nazilli, Acıpayam, Burdur ve Antalya'da faaliyet gösteren büyük ve orta ölçekli süt ve süt ürünleri imalatçıları ile görüşülmüş, yetkililer çiğ süt fiyatının belirlenmesinde Balıkesir ve Biga-Çanakkale'de üç ayda bir yapılan ihalelerin dikkate alındığını belirtmişlerdir. Bu bölgelerde çiğ süt temininde dört yöntemin kullanıldığı göze çarpmaktadır. Birincisi ve en yaygın olanı, merkezi sistemdir. Bu sistemde köylerde bakımı ve işletmesi teşebbüslere ait olan soğutucu tankları bulunmakta, müstahsil kendisi sütünü getirip boşaltmaktadır. İkinci sistem, ihaleye katılarak kooperatiflerin sütünün alınmasıdır, kooperatifçiliğin yaygın olduğu bu bölgede kooperatiflere ait soğutucu tankları bulunmaktadır ve aynı şekilde müstahsil sütünü buraya kendisi getirmektedir. Üçüncü yöntem, çiftliklerden süt alımıdır. Daha çok büyük ölçekli teşebbüslerin ağırlıklı olarak tercih ettiği bu yöntem küçük ölçekli teşebbüslerce sınırlı sayıda başvurulmaktadır. Son yöntem ise, toplayıcılar aracılığıyla sütün temin edilmesi olup, büyük çaplı firmalarca çok nadir uygulanmaktadır.

1200 Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarından itibaren 3 ay geçerli olmak üzere bir önceki ayın sonunda ilk önce Balıkesir ve Biga, daha sonra Burdur'da olmak üzere ihaleler yapılmaktadır. Bu bölgelere yakın yerlerde yapılan ihalelerde de buralarda oluşan fiyat referans olarak alınmakta, sütün kalitesine göre daha yüksek fiyat belirlenebilmektedir. Örneğin, çiftliklerden temin edilen süt gerek kalitesi, gerekse verimi nedeniyle daha yüksek fiyata alınmaktadır. Burdur'da yapılan ihalelerde oluşan fiyat, Denizli Acıpayam'da da Acıpayam Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından referans olarak alınmaktadır.

1210 **22.** Burdur'da ihaleler köylerde kurulan kooperatiflerin yetki verdiği S.S. Burdur İli Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Birliği (Köy-Koop) nezdinde yapılmaktadır. Köy-Koop Başkanı kendisi ile yapılan görüşmede, toplu pazarlığın amacını pazarlık gücü olmayan küçük kooperatiflerin pazarlıktan yararlandırılması olarak açıklamıştır. Bu uygulamaya 2001 yılında geçtiklerini, daha önceleri köy bazında ihaleye çıkıldığını, bazı köylerin uzak olması nedeniyle bu köyleri kimsenin almadığını belirten Başkan, mevcut durumda uzak köylerin sütünün de ihalede belirlenen aynı fiyattan satılma imkanı doğduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, köylerin hepsinde kooperatif bulunduğunu, merkezi toplama sistemi ile çalışıldığını belirtmiştir. Köy-Koop Başkanı, Burdur'da Biga ihalelerinde oluşan fiyatın referans alındığını teyit ederek, yeni bir firma girmedikçe ihaleye katılan firmalar arasında pek rekabet olmadığını vurgulamıştır.

1220 **23.** Burdur'da faaliyet gösteren imalatçı Seç Süt çalışanı ile bölgeden süt alımı yapan Ülker Ak Gıda San. ve Tic. A.Ş. çalışanı da ihale sistemini aynı biçimde açıklamışlar; ayrıca sütün kalitesine göre kooperatiflerin ihalede belirlenen fiyattan daha yüksek fiyata süt satabildiklerini, Köy-Koop'a yetki vermeyen

kooperatiflerin sütünü münferiden sattıklarını belirtmişlerdir. Diğer yandan, teşebbüslerle kooperatiflerin birbirinden memnun olması halinde ihalelerde teşebbüslerin pek değişmediğine dikkat çekilmiştir.

I.3.2. Bölge Paylaşımına İlişkin Eylemler

1230

1. Isparta Şarkikaraağaç'ta süt toplayıcılığı yapan İhbarcı, Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcılarının anlaşarak ilçe köylerini kendi aralarında paylaştıklarını, bu paylaşımın yaklaşık iki senedir sürdüğünü iddia etmiştir. Bölge paylaşımı sonucunda süt topladığı üç köyün üç farklı toplayıcıya verildiğini belirten ihbarcı, kurulan sistemde kendilerinin süt toplamasının mümkün olmadığını, bu nedenle bölge dışında bir firmaya sütünü vermek zorunda kaldıklarını ifade etmiştir.

1240

2. Ekiciler'in Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcısı, bölge paylaşımının amacını az miktarda süt alabilmek için uzak mesafeler kat etmemek, dolayısıyla süt toplama işini daha ekonomik ve rasyonel hale getirmek olarak açıklamıştır. Takas konusunda tüm toplayıcıların katıldığı herhangi bir toplantıya katılmadığını belirten H. A., sadece takas yapacağı kişi ile görüştüğünü, bölge değişiminin planlı ve kontrollü gerçekleşmediğini, halen aynı bölgeden birkaç toplayıcının süt toplayabildiklerini ifade etmiştir.

1250

3. Aygın Süt'ün Şarkikaraağaç süt toplayıcısı, Şarkikaraağaç'taki sütün kalitesizliğinden söz ederek, kalitesizlik yüzünden ulusal çapta firmaların ilçelerinden süt alımını bıraktıklarını, Konya'daki mandıracıların toplayıcılara sütün kalitesini artırmazlarsa süt almayacaklarını bildirdiklerini belirtmiştir. Bunun üzerine kaliteyi artırmak için toplayıcılar olarak bir araya gelinerek ilçeye bağlı köyleri kendi aralarında paylaştıklarını, paylaşımın kesin kurallara bağlanmadığını eklemiştir.

1260

4. Ekiciler Süt Alım Müdürü, Konya'daki mandıracılardan S. A.'nın kendisini telefonla arayarak Şarkikaraağaç'taki sütün kalitesini düzeltmek amacıyla köy bazında yer değiştirme girişiminde bulunacaklarını bildirdiğini, kendisine bu girişimi desteklediğini söylediğini belirtmiştir. Böylece bir köyden süt toplayan alt toplayıcıların büyük bir kısmının sütü belli bir mandıracının toplayıcısına vermeye başladığını ifade eden Süt Alım Müdürü, uygulamanın başarılı olmadığını, halen bölgeden gelen sütün kalitesiz olduğunu vurgulamıştır.

1270

5. Şarkikaraağaç'taki tek mandıranın sahibi Gülal Yönetim Kurulu Başkanı, müstahsilden alınan sütlerin kalitesini artırmak için köylerin toplayıcılar arasında değişimi girişiminde bulduklarını, aynı müstahsile birden fazla toplayıcının gitmesi sonucunda oluşan denetimsizliği ve toplama işlemindeki verimsizliği engellemeyi amaçladıklarını belirtmiştir. Konyalı mandıracıların Şarkikaraağaç'ta süt aldıkları toplayıcılarının tamamının bu girişimin içerisinde yer aldığını, ancak girişimin başarısının sınırlı olduğunu ifade eden imalatçı, köylerin toplayıcılar arasında paylaştırılmasının alt toplayıcıların menfaatine olmadığını vurgulamış, bunun nedenini alt toplayıcıların mandıracılardan avans alarak müstahsilin parasını geç ödemek yoluyla haksız kazanç elde etmelerine bağlamıştır.

1280 **6.** Büyük Aygın Genel Müdürü, Konya ile Şarkikaraağaç'ı karşılaştırarak Konya'da köylerin geniş alana dağılması nedeniyle ihale ile paylaştırılmalarının zor olduğunu, Şarkikaraağaç'ta ise köylerin gruplandırılmasının kolay olduğunu, bu nedenle Şarkikaraağaç'ta köylerin toplayıcılar arasında paylaştırıldığını ifade etmiştir. 7-8 aydır uygulanan köy paylaşımına Konya'daki 6 büyük mandıranın (Enka, Ova, Büyük Aygın, Aygın, Şeker Süt, İzi), Şarkikaraağaç'taki toplayıcıların büyük bir kısmının ve bir kooperatifin dahil olduğunu, ancak firmalar arasında yazılı bir anlaşma bulunmadığını belirtmiştir. Köy paylaşımının gerekçesini toplayıcıların birbirinden uzak köyleri dolaşması nedeniyle sevkiyatın gecikmesi, dolayısıyla sütün kalitesinin düşmesi ve toplama maliyetinin artması olarak açıklamıştır. Tarım İl Müdürlüğü yetkililerinin denetimlerinde fabrikaya gelen çiğ sütü test ederek standartların altındaki numuneler için doğrudan firmaları sorumlu tutması nedeniyle, köylerin paylaştırılması durumunda sütün kalitesinin daha rahat kontrol edilebildiğini vurgulamıştır.

1290 **7.** Konya Tarım İl Müdürlüğü Koruma Şube Müdürü, Eylül 2004 tarihinde süt toplayıcıları ve fabrikalarla sütün kalitesi konusunda toplantı yaptıklarını, toplantıda fabrikaların sütün kalitesini düzeltmek ve denetlemek amacıyla süt aldıkları Şarkikaraağaç'ta köy bazında bölge paylaşımı yaptıklarını söylediklerini belirtmiştir. Isparta'dan bazı fabrikaların bu girişimi bozmak için çiğ süte daha fazla para verdiklerini belirten mandıracılar, Şube Müdürü'nden sistemi bozmak isteyen bu firmalarla kendileri arasında aracı olmasını talep etmiştir. Köy paylaşımının sütte kaliteyi artırdığını belirten Şube Müdürü, mandıracıların sütün arzının fazla olduğu dönemlerde bölge paylaşımını uygulayabildiklerine, ancak sütün az olduğu dönemlerde uygulamadıklarına dikkat çekmiştir.

1300 **8.** Enka Süt'ün Şarkikaraağaç süt toplayıcısı, uzak mesafelerden süt getirmenin ekonomik olmaması nedeniyle bu yerleri bıraktıklarını, oraya gitmeyi karlı bulan diğer toplayıcıların bu yerlere kaymış olabileceğini, kendilerinin süt topladığı yerlerden başka toplayıcıların da süt alabildiğini ifade etmiştir.

1310 **9.** Yapılan görüşmede Büyük Aygın'ın Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcısı, Şarkikaraağaç bölgesinde köylerin paylaşılması gibi herhangi bir uygulama içerisinde yer almadığını ve bu yönde bir duyurunun da olmadığını belirtmiştir.

1320 **10.** Yapılan görüşmede Şeker Süt Şarkikaraağaç süt toplayıcısı, Şarkikaraağaç'taki sütün kalitesiz olmasının müstahsile birden fazla toplayıcı gittiği için müstahsilin ürününü iyileştirme çabasına girme zorunluluğu hissetmemesinden kaynaklandığını belirtmiştir. Kaliteyi artırmanın yolunun müstahsilin ürününü belli bir toplayıcıya vermesi ve kalitesinden sorumlu tutulabilmesine bağlı olduğunu vurgulayan toplayıcı, toplayıcılar olarak kalitesiz ürün düzelinceye kadar hiçbir toplayıcı tarafından alınmamasına çalıştıklarını belirtmiştir.

11. Şarkikaraağaç Tarım İlçe Müdürü, ilçelerindeki sütün kalitesiz olduğunu, dolayısıyla süte düşük bedel ödendiğini, bu nedenle köylere soğutucu

1330 yerleştirme ve süt üreticileri birliği ile kooperatifler kurarak kaliteyi arttırmayı planladıklarını belirtmiştir. İlçedeki köy paylaşımına ilişkin olarak ise, 2004 yılı Temmuz ayında Şarkikaraağaç'taki toplayıcılarla görüşüklerini, hangi köye hangi toplayıcının gireceğine toplayıcıların kendilerinin karar verdiklerini, toplulaştırma eyleminin ne kadar başarılı olduğu konusunda bilgisinin bulunmadığını, ancak bildiği kadarıyla uygulamanın devam ettiğini ifade etmiştir. Ayrıca, uygulamanın başladığı dönemlerde dilediği toplayıcıya süt vermek isteyen birkaç müstahsilin durumu kendilerine şikayet ettiğini, ancak bunun dışında uygulamadan duyulan önemli bir rahatsızlığın kendilerine yansımadığını eklemiştir.

1340 **12.** Şarkikaraağaç'ta süt toplayıcılığı yapan İhbarcı, köylerin paylaşılması uygulamasının halen devam ettiğini ileri sürmüştür. Ancak Süttaş A.Ş.'nin Beyköy ve Çarık Saray'dan süt almaya başlamasıyla çiğ süt fiyatlarının yükseldiğine dikkat çekmiştir.

1350 **13.** Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcısı N. S., 2004 yılında Konya'da Tarım İl Müdürlüğü görevlileriyle yapılan toplantıya katıldıklarını, toplantıda sütün kalitesini düzeltmek amacıyla fiber tankların değiştirilmesi, sütün sabah-akşam toplanması ve köylerin toplulaştırılması konularının görüşüldüğünü, bu konuya ilişkin o dönemde süt verdiği Aygın Süt'ün kendilerini yönlendirdiğini belirtmiştir. Konya'daki toplantıya H. A., A. A. ve A. Y.'nin de katıldıklarını ifade eden N. S., bu toplantının üzerine Şarkikaraağaç'ta sütün toplulaştırılması için yapılan görüşmelerde H. A., A. A., A. Y., K. E. ve H. K.'nin hazır bulunduğunu, ancak 2005 yılında yapılan uygulamanın başarılı olmadığını, halen herkesin dilediği köyden süt alabildiğini vurgulamıştır.

14. Enka Süt'ün Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren toplayıcısı, Konya'da yapılan toplantıya katılmadığını, katıldığı Şarkikaraağaç'ta yapılan toplantının konusunun süt sağımında hijyenin sağlanması ve köylerin toplulaştırılması olduğunu, ancak bunun gerçekleşmediğini belirtmiştir.

1360 **15.** Konya'daki mandıralarla çalışmayan ve Antalya'daki Ekiciler'e süt toplayan H. A., Konya'daki mandıraların ve Şarkikaraağaç'taki toplayıcılarının ilçedeki köyleri toplulaştırma girişimlerini duyduğunu, ancak başarılı olduklarını sanmadığını, kendisinin kalitesiz süt nedeniyle bazı alt toplayıcılarıyla çalışmayı bıraktığını ve toplulaştırma girişiminde yer almadığını, istediği yerden süt almasının önünde engel bulunmadığını ifade etmiştir.

16. Büyük Aygın'ın Şarkikaraağaç süt toplayıcısı ise, köy paylaşımına ilişkin hiçbir toplantıya katılmadığı gibi, böyle bir plan ya da uygulamadan da haberi olmadığı, kimseyle bu konu hakkında görüşmediği beyanını yinelemiştir.

1370 **17.** Büyük Aygın Yönetim Kurulu Üyesi ve KOSSİMAD Başkanı, 2004 yılında Tarım İl Müdürlüğü'nden yetkililerle yapılan toplantıya üst toplayıcıların hemen hepsinin katıldığını, sütün sağımı ve taşınmasına kadar olan süreçteki hijyen sorunları ve çözümlerin görüşüldüğünü, Tarım İl Müdürlüğü'nün toplayıcılara tankların ıslahı konusunda yıl sonuna kadar süre verdiğini belirtmiştir.

1380 **18.** Güllal Yönetim Kurulu Bakanı, kalitenin artırılması için planlanan köy paylaşımının, S. A.'nın telefonda Konya Tarım İl Müdürlüğü'nün uyarısını aktarması üzerine yapılmaya çalışıldığını, ancak toplayıcıların paylaşılan köylerden kendilerine düşen köyler dışında başka yere girmemesinin gerçekleşemediğini belirtmiş; bunun nedenini toplayıcının kendisine düşmeyen köylerdeki müstahsillerde alacağına olması ya da müstahsilin kişisel nedenlerle başka toplayıcıya süt vermek istememesi olarak açıklamıştır.

1390 **19.** Aynı biçimde, Ekiciler Genel Müdür Yrd. da Şarkikaraağaç bölgesindeki sütün kalitesini iyileştirmek amacıyla köy paylaşımına gidildiği konusunda S. A.'dan o dönemdeki Süt Alım Müdürlerine telefon geldiğini, Müdürü de girişimi desteklediklerini bildirdiğini, bu oluşumun içinde fiili olarak yer almadıklarını belirtmiştir.

1400 **20.** Yalvaç'tan çiğ süt toplayan Süttaş A.Ş.'nin Satınalma Memuru, 1996'dan beri bölgede süt topladıklarını, kooperatifleşme yaygın olmadığı için merkezi toplama yöntemiyle çalıştıklarını, Yalvaç Merkezden kendileriyle birlikte Şarkikaraağaç'taki toplayıcılardan A. A., H. A. ve Ersoylar'ın süt topladığını, 2000 yılına kadar Şarkikaraağaç'tan da süt aldıklarını, ancak kaliteyi düzeltemedikleri için bıraktıklarını ifade etmiştir. 1 Ağustos 2005 tarihinden itibaren Şarkikaraağaç'ın Beyköy'ünden merkezi toplama yöntemiyle süt almaya başladıklarını, bu yöntemde müstahsilin kapısına gidilmeyip, müstahsilin sütünü merkeze (tanka) kendisinin getirmesi gerektiğini, böylece süt toplama süresinin önemli ölçüde kısaldığını vurgulayan yetkili, bölgede süt kalitesini arttırabilmek için diğer firmaların da kapıdan toplama yöntemini terk etmeleri gerektiğini ve merkezi toplama yöntemi benimsetildikten sonra soğutucu kurma girişiminin başarılı olabileceğini belirtmiştir. Süttaş olarak müstahsile diğer toplayıcılardan daha fazla bedel ödemelerine rağmen müstahsilin kendilerini tercih etmemelerinin nedenini, kalitesiz, antibiyotikli ve asitlik oranı yüksek sütleri kesinlikle kabul etmemeleri ve merkezi toplama usulünde sütün müstahsilce getirilmesi söz konusu olduğundan müstahsilin kapı kapı dolaşan toplayıcılara vermeyi tercih etmesi olarak açıklamıştır.

1410 **21.** Şarkikaraağaç'taki toplulaştırma girişimi, Konya bölgesinde de yapılmaya çalışılmıştır. Birsüt Ortağı A. K., Dernek'in Konya bölgesindeki çiğ süt kalitesini arttırmak amacı doğrultusunda, bir bölgeye birden fazla toplayıcının girmesinin engellenmeye çalışıldığını, bu yönde Tarım İl Müdürlüğü yetkililerinin ve toplayıcıların katıldığı toplantılar yaptıklarını, ancak uygulamanın başarılı olamadığını, bunun müstahsillerin kişisel nedenlerle sütünü tek bir toplayıcıya vermek istememesinden kaynaklandığını ifade etmiştir. Ünyemsan Ortağı İ. Ü. de benzer beyanda bulunmuştur.

1420 **22.** Acıpayam Denizli'de faaliyet gösteren Aysüt Süt Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. Genel Müdürü kendisi ile yapılan görüşmede, süt toplama yöntemlerinin Şarkikaraağaç'tan farklı olduğunu, bu nedenle o bölgeden süt almadıklarını belirtmiştir. Denizli ve Burdur civarında köylerde kooperatifleşmenin yaygın olduğunu, köylerde ağırlıklı olarak soğutucu tankların bulunduğunu ve müstahsilin sütü tanklara kendisinin getirdiğini ifade eden Genel Müdür,

1430 bölgede çiğ süt alım fiyatlarının üç ayda bir yapılan ihalelerle belirlendiğini, bu ihalelerde sırasıyla Balıkesir ve Biga-Çanakkale ihalelerinin dikkate alındığını eklemiştir. Ayrıca, Şarkikaraağaç'taki sütün kalitesindeki sorunun toplayıcılarla çalışılmasından ve toplayıcıların çok köy gezmekle zaman kaybetmesinden kaynaklandığını belirterek, çözümün köylere soğutucu merkezleri kurulması olduğunu, araçların ortadan kaldırılması ile müstahsilin daha fazla para kazanabileceğini vurgulamıştır.

1.3.3. Alım Boykotuna İlişkin Eylemler

1. 26.4.2001 tarihli KOSSİMAD Yönetim Kurulu toplantısında alım boykotuna ilişkin aşağıdaki karar alınmıştır:

1440 *“1-Süt Toplama Merkezleri 6 Bölgeye ayrılarak her bölgede 01 Mayıs 2001 tarihinden itibaren 1. bölgede başlayarak süt alımına 5 gün ara verilmesine ve her bölgede sıra ile aynı sürenin uygulanmasına.*

- a)- 1. BÖLGE: Kadınhanı – Ilgın – Akşehir – Sarayönü
  - b)- 2. BÖLGE: Beyşehir – Hüyük – Derbent – Ş.Karaağaç – Yalvaç
  - c)- 3. BÖLGE: Seydişehir – Bozkır – Mut – Silifke – Karaman
  - d)- 4. BÖLGE: Karapınar – Ereğli – Cihanbeyli – Aksaray
  - e)- 5. BÖLGE: Çumra ve Ova Köyleri
  - f)- 6. BÖLGE: Konya Merkez
- ... oy birliği ile karar verilmiştir.”

1450 Karar Başkan M. K., Başkan Yardımcısı Ö. Ö., Üyeler F. Y., M. A. ve M. D. tarafından imzalanmıştır.

2. İzi Süt Yönetim Kurulu Başkanı'nın sektörün sorunlarına ilişkin bir Konya Milletvekili'ne gönderdiği yazıda da, Konya ve civarı ilçelerde birer haftalık süreyle süt alımını bütün süt ürünü üreticilerinin durdurduğu, 1.4.2005 tarihi itibariyle de bütün Türkiye'de süt fiyatlarının aşağıya çekileceği belirtilmiştir.

1460 3. Şarkikaraağaç'taki tek mandıranın sahibi Gülal Yönetim Kurulu Başkanı da, Konya'daki mandıraların Şarkikaraağaç'tan süt alımını bir haftalığına durdurduklarını ifade etmiştir.

4. Yalvaç'tan çiğ süt toplayan Süttaş A.Ş.'nin Satınalma Memuru, sütün bollaştığı bahar döneminde Süttaş olarak süt alımına ara vermediklerini, Konya'daki firmaların Süttaş'ın faaliyet göstermediği yerlerde süt alımına belirli sürelerle tehir verdiklerini belirtmiştir.

1470 5. Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren toplayıcı N. S., sütün bol olduğu bahar döneminde Konya'daki mandıraların kota uyguladıklarını ve 1 Mart ve 1 Nisan'da birer hafta tehir verdiklerini, toplayıcılar olarak sütü satamadıkları için kendilerinin de süt toplamadıklarını ifade etmiştir.

6. Sütün bol olduğu bahar döneminde mandıraların süt almayacaklarını belirttiği dönemde satamayacağı sütü toplamadığını belirten H. K.'nin yanı sıra Şeker Süt ve Kayhan Süt'ün toplayıcısı A. Y.'nin oğlu S. Y. de, o dönemde süt

1480 alımının durdurulduğu yönünde beyanda bulunmuştur. S. Y., Şeker Süt'ün kendilerinden süt almadığını, kendilerinin süt vermeyi reddetmelerinin söz konusu olmadığını belirtmiştir. Ancak, Şeker Süt Genel Müdürü ve Muhasebe Müdürü, A. Y.'nin bu dönemde kendilerine süt getirmedeğini ileri sürerek, yeni pazarlara girdikleri için süte ihtiyaçları olduğunu, A. Y. süt vermediği için zarara uğradıklarını belirtmişlerdir.

7. Küçük ölçekli teşebbüs niteliğindeki Özemek, Tuna Süt, Berberoğlu, Ömürlü, Üçpınar, Altınkaynak, Milkon, Umut Süt, Mutlu Süt ve Bildiriciler yetkilileri, az süt işledikleri için sütün bol olduğu dönemlerde süt alımını durdurmadıklarını belirtmişlerdir. Aksüt Ortağı K. A., tehir kararını uygulamalarını, sadece Konya Merkezden süt almalarına ve Konya Merkez için tehir kararı verilmemesine bağlamıştır.

1490 8. Akova Yönetim Kurulu Başkanı, sütün bol olduğu dönemlerde süt alımını durdurmadıklarını belirtirken, Büyük Aygın Genel Müdürü ise, sütün bol olduğu dönemler göz önünde bulundurulmaksızın pastörize makinelerini değiştirdikleri için belli bir dönem süt almadıklarını ifade etmiştir.

9. Talat Özakpınarlar Ortağı C. A., sütün arttığı dönemlerde alımı durdurmalarının söz konusu olmadığını belirterek, bunun kooperatiflerden süt almaları nedeniyle 1 yıllık alım anlaşması yapmalarından kaynaklandığını açıklamıştır.

1500 10. Birsüt Ortağı A. K. ise, 2005 yılında süt alımına tehir vermediklerini, ancak kota uyguladıklarını, buna göre süt toplayıcısının yılın diğer dönemlerinde getirdiği sütün %25-30'u kadar fazlasına aldıklarını belirtmiştir. Aynı biçimde Cebel Süt Yönetim Kurulu Başkanı da, 2004 yılında Şarkikaraağaç bölgesinde sütün bol olduğu dönemde süt alımına tatil verilmesine çalışıldığını, ancak Dernek üyelerinin müstahsillerini ve toplayıcılarını kaybetmemek için 1-2 gün sonra tekrar süt almaya başladıklarını ifade etmiştir.

1510 11. Sel Süt Şirket Müdürü, 2005 yılı bahar aylarında Şarkikaraağaç'taki toplayıcıları A. Y.'ye bir hafta süt almayacaklarını bildirdiklerini, A. Y.'nin diğer mandıraların da tehir verdiğini açıkladığını, ancak kararın mandıralar arasında birlikte alınmadığını ve tehirin sadece Şarkikaraağaç'ta gerçekleştiğini ifade etmiştir.

12. İzi Süt Yönetim Kurulu Başkanı, nihai ürünlerini satamadıkları ve stokları biriktiği için 2004 yılında tehir uygulamasına katılmak zorunda kaldıklarını, ancak firmalar arasında tehir konusunda bir anlaşma olmadığını, tehirin piyasa şartlarından kaynaklandığını belirtmiştir.

I.4. Savunmalar ve Değerlendirilmesi

1520 Tarafların önaraştırma ve soruşturmaya ilişkin tüm savunmaları, ek savunmaları ve sözlü savunma tutanakları incelenerek aşağıda değerlendirilmiştir. Tekrardan kaçınmak için tarafların benzer savunmaları birlikte değerlendirilmiş, teşebbüslerin varsa kendilerine özgü savunmaları ayrıca ele alınmıştır.

I.4.1. Çiğ Süt Alım Fiyatlarının Belirlenmesine İlişkin Savunmalar ve Bunların Değerlendirilmesi

I.4.1.1. Yönetim Kurulu Kararları ve Aynı Fiyatın Uygulanması

1530

Savunmalarda, KOSSİMAD yönetim kurulunun dört tane kararının örnek gösterilerek fiyat belirlendiği iddiasının gerçekten uzak olduğu, hayata geçmemiş, defterde ve sözde kalmış kararların dikkate alınmasının hukuka uygun olmadığı, ayrıca Konya'daki teşebbüslerin hepsinin anlaşarak aynı fiyatı uygulamalarının mümkün olmadığı iddia edilmiştir.

1540

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca, "belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları" hukuka aykırıdır. Madde düzenlemesinde, rekabeti kısıtlayıcı "amaçlı" veya "etkili" uygulamalar bir ayrıma tabi tutulmamıştır. Teşebbüslerin rekabeti engelleyici amaçla hareket etmeleri yeterli olup, anlaşma, eylem ya da kararın uygulanması sonucunda rekabeti kısıtlama etkisinin gerçekleşmesi ağırlaştırıcı olarak değerlendirilmektedir.

1550

Öte yandan, teşebbüslerin hepsinin aynı fiyatı uyguladıkları, bir başka deyişle "tek fiyat" belirledikleri yönünde bir iddia söz konusu değildir. Farklı pazar gücüne, farklı ödeme koşullarına sahip ve farklı yağ oranlarında çiğ süt temin eden teşebbüslerin tek fiyattan alım yapmaları beklenmemelidir. Nitekim süt alım fiyatının belirlenmesine yönelik toplantıların yapıldığı dönemlere ilişkin fiyatlar incelendiğinde birbirinden farklı fiyatlarla alım yapılabildiği görülmüştür. Bu dosyada iddia olunan rekabet ihlali, KOSSİMAD'ın Tüzüğü'nde yer alan çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesine ilişkin hükümler ve bu amaca yönelik toplantılarda alınan kararlardır. Dolayısıyla teşebbüslerin alım fiyatlarının birbirleri, hatta müstahsilleri arasında farklılaşması rekabet ihlalinin ortadan kaldırmamaktadır. Teşebbüslerin Dernek toplantılarında konuşulan, belirlenen ya da sözlü olarak mutabakata varılan fiyatları göz önünde bulundurmaları kaçınılmazdır. Burada, yukarıda açıklandığı üzere rekabeti kısıtlama amacının varlığı önem taşımaktadır.

1560

Bu noktada, teşebbüslerin Dernek toplantılarında fiyat konuşmalarının rekabet hukuku çerçevesinde ne anlama geldiği açıklanmalıdır. Rekabet hukukunda rakipler arasındaki bilgi değişimine belli koşullar altında izin verilmektedir. Bilgi değişiminin rakiplerin fiyatlarına, maliyetlerine, satışlarına, üretim miktarlarına, kapasite kullarımlarına, ticari sırlarına yönelik olması; teşebbüslerin birbirlerinin rekabetçi stratejilerinden haberdar olmalarına, dolayısıyla birbirlerinin pazar davranışlarını koordine etmelerine yol açacaktır. Sonuç olarak, teşebbüslerin rekabet stratejilerinin en önemli değişkeni ve aracı olan fiyatlara ilişkin bilgi alışverişinde bulunmaları rekabeti kısıtlayıcı niteliktedir.

1570

Savunmalarda teşebbüsler, fiyat değişiklikleri birkaç gün önceden müstahsile duyurulduğu için üreticilerin birbirlerinden rahatlıkla haberdar olabildiklerini, bu sayede teşebbüslerin rakiplerinin hareketlerine kısa sürede tepki

verebildiklerini, fiyatlara ilişkin bilgi değişiminin olduğu tek yerin dernek toplantıları olmadığını, borsadan veya ihaleler yoluyla bu bilgileri üreticilerin elde edebildiğini ifade etmektedirler.

1580 Teşebbüslerin farklı fiyatlardan alım yapabildikleri yönündeki savunmalara karşı Soruşturma Raporu'nda, teşebbüslerin alım fiyatlarının birbirleri, hatta müstahsilleri arasında farklılaşmasının rekabet ihlalini ortadan kaldırmadığı belirtildikten sonra, teşebbüslerin Dernek toplantılarında konuşulan, belirlenen ya da sözlü olarak mutabakata varılan fiyatları göz önünde bulunduracakları ifade edilmiştir. Yoksa Rapor'da fiyata ilişkin bilgilerin aktarıldığı tek ortamın Dernek toplantıları olduğu, teşebbüslerin bu bilgileri bu toplantılar dışında başka kaynaklardan elde edemeyecekleri iddia edilmemektedir. Toplantıların asıl işlevini salt fiyat konusunda bilgi değişimi yapmakla sınırlamamak gerekir. Toplantılar sonunda Dernek üyeleri uygulayacakları fiyatlar konusunda açıkça mutabakata varıp bunu yönetim kurulu kararı olarak yazılı hale getirmektedir.

1590

I.4.1.2. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesinin (a) Bendi

Savunmalarda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinin "mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklinde düzenlendiği, bu nedenle diğer girdiler göz ardı edilerek sadece çiğ süt fiyatının baz alınmasının ilgili bent kapsamında ihlal sayılmayacağı, m.4(a) anlamında ihlal olabilmesi için tüm girdilerin fiyatının belirlenmesi gerektiği ileri sürülmüştür.

1600

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde yer alan "her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" ibaresi "tüm" alım veya satım şartlarının birlikte tespit edilmesi anlamına gelmemektedir. Maddede "her türlü" ibaresi kullanılarak herhangi bir unsurun uygulama dışında kalması engellenmiştir. Dolayısıyla, Kanun'un 4. maddesinin (a) bendi uyarınca ihlal oluşabilmesi için "tüm alım veya satım şartlarının" tespit edilmesi ve girdilerin hepsinin fiyatının belirlenmesi gerekmektedir.

I.4.1.3. Konya Ticaret Borsası'nın Çiğ Süt Alım Fiyatını Onaylaması

1610

Savunmalarda, çiğ süt fiyatını Konya Ticaret Borsası'nın tasdik ettiği, Borsa kurallarına ve şartlarına göre alım yapıldığı iddia edilmiştir.

Savunmalarda iddia edildiğinin aksine, Konya Ticaret Borsası'nın çiğ süt fiyatlarının belirlenmesinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Gerek Borsa Genel Sekreterinin, gerekse görüşülen Borsa'ya üye teşebbüs yetkililerinin de belirttiği gibi, Borsa kurallarına ve şartlarına göre çiğ süt alımı yapılmamakta, bir başka deyişle çiğ süt için açık arttırma usulü uygulanmamaktadır. Borsa'nın çiğ süt fiyatını tasdik etmesi, çiğ süt fiyatının belirlenmesine müdahalesi olduğu anlamına gelmemektedir. Ayrıca, bu tasdik alım fiyatının Borsa denetiminde olduğunu da göstermemektedir. Borsa'nın işlevi, kayıtlı teşebbüslerin süt aldıkları müstahsillerinin daha az stopaj vergisi ödemesine imkan tanıyarak kayıt altına alınmalarını sağlamaktır.

1620

I.4.1.4. Piyasada Farklı Fiyatlarla Alım Yapılması

1630 Teşebbüsler savunmalarında, KOSSİMAD tarafından belirtilen fiyatların tavsiye niteliğinde olduğunu, hiçbir şirketin bu kararlara uymaya zorlanmadığını, uygulamada farklı fiyatlarla alımlar yapıldığını, her ne kadar alınan kararlarda tavsiye niteliğinde oldukları belirtilmemişse de bu kararlara uymayanlara yaptırım uygulanacağını beyan edilmemiş olmasının bu kararların tavsiye niteliğinde olduğunu gösterdiğini iddia etmektedirler.

1640 Teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalar veya teşebbüs birliklerinin almış oldukları kararların rekabet ihlali olabilmesi için, anlaşma veya karara uymaları konusunda teşebbüslerin zorlanmasına gerek bulunmamaktadır. Teşebbüsler bakımından bağlayıcılığı olmayan centilmenlik anlaşmaları veya tavsiye niteliğindeki teşebbüs birliği kararları da 4054 sayılı Kanun'un kapsamındadır. Ayrıca, KOSSİMAD tarafından belirlenen fiyatların tavsiye niteliğinde olduğu yönündeki iddialar gerçekleri yansıtmamaktadır. Dernek tarafından alınan kararların tavsiye niteliğinde olduğuna dair herhangi bir hususun karar metinlerinde yer almadığı gibi, Dernek Tüzüğü'nde bunun aksine işaret eden düzenlemeler bulunmaktadır. Dernek Tüzüğü'nde, Dernek'in çalışma konularından birisi, dernek üyeleri ile rekabete giren ve dernek üyelerinden farklı fiyatla süt toplayan süt toplayıcılarına veya imalatçılara karşı ortak tutum belirlemek olarak belirtildikten sonra, Dernek'in bilgisi dışında süt satın alan üyenin yönetim kurulunun ekseriyetle alacağı karar ile Dernek üyeliğinden çıkarılacağı ifade edilmiştir. Tüzük'teki bu düzenleme, uygulanmamış olsa dahi, Dernek üyelerine getirilmiş yaptırım ve zorlama niteliğindedir. Son olarak, uygulamada farklı fiyatlarla alımlar yapıldığı yönündeki savunmaya karşılık olarak, teşebbüslerin hepsinin aynı fiyatı uyguladıkları, bir başka deyişle "tek fiyat" belirledikleri yönünde bir iddia söz konusu değildir. Farklı pazar gücüne, farklı ödeme koşullarına sahip ve farklı yağ oranlarında çiğ süt temin eden teşebbüslerin tek fiyattan alım yapmaları beklenmemelidir. Nitekim süt alım fiyatının belirlenmesine yönelik toplantıların yapıldığı dönemlere ilişkin fiyatlar incelendiğinde birbirinden farklı fiyatlarla alım yapılabildiği görülmüştür. Bu dosyada iddia olunan rekabet ihlali, KOSSİMAD'ın Tüzüğü'nde yer alan çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesine ilişkin hükümler ve bu amaca yönelik toplantılarda alınan kararlardır. Dolayısıyla teşebbüslerin alım fiyatlarının birbirleri, hatta müstahsilleri arasında farklılaşması rekabet ihlalini ortadan kaldırmamaktadır.

1.4.1.5. Teşebbüslere Özgü Savunmalar

Teşebbüslerin kendilerine özgü savunmaları ve bunların değerlendirilmesine aşağıda yer verilmiştir.

1670 Teşebbüslerden Akova Süt, göndermiş olduğu savunmasında; fiyat değişim oranları ve tarihlerinin rakiplerden farklı olduğunu, bağımsız karar aldıklarının radyolara verdikleri ilanlardan görülebileceğini; çiğ süt piyasasında fiyat paralelliği görülmesinin rasyonel gerçeklerden kaynaklandığını, paralel davranışın tek başına uyumlu eylem için yeterli olmadığını, fiyat listelerinin rakiplere gönderilmesi, rekabetçi davranışları etkileyecek görüşmeler gibi iletişimin olması gerektiğini, paralel fiyatlandırmanın "per se" rekabet ihlali sayılmadığını, 23.3.2000 tarih ve 00-11/109-54 sayılı Kurul Kararı'nın mevcut

1680 dosya ile birebir örtüştüğünü, Karar'da yer verilen değerlendirmeler doğrultusunda uyumlu eylem koşullarının mevcut dosyada söz konusu olmadığını, KOSSİMAD üyelerinin işlediği süt miktarının Türkiye ölçeğinde çok küçük kalması nedeniyle bu miktarla rekabetin kısıtlanması amacının gerçekleşemeyeceğini, nitekim Kurul'un fiyat anlaşmalarının uygulanmadığı olaylarda soruşturma açmama yoluna gittiğini (1.4.2004 tarih ve 04-23/251-55 sayılı Ankara yapı denetim ve 24.6.2004 tarih ve 04-43/533-130 sayılı Ankara kitap dağıtım Kararları gibi) ifade etmektedir.

1690 Akova Süt göndermiş olduğu savunmasında, teşebbüsler arasında uyumlu eylem olmadığını ve fiyat paralelliklerinin rasyonel gerekçelerinin olduğunu açıklama gayreti içerisinde. Oysa, soruşturma dosyasında uyumlu eylem iddiası zaten bulunmamaktadır. Çiğ süt fiyatları konusunda ihlali oluşturan eylem, KOSSİMAD'ın Tüzüğü'ndeki fiyatları belirlemeye yönelik hükümler ve bu amaca yönelik yapılan toplantılar sonunda alınan kararlardır.

1700 Atıf yapılan 23.3.2000 tarih ve 00-11/109-54 sayılı Karar'da Kurul, ihlal olmadığı sonucuna varırken, Mustafa Kemalpaşa bölgesindeki inceleme konusu ihalelerde alımı yapılan sütün Türkiye'deki toplam süt miktarının %0,2-3'üne tekabül etmesini göz önünde bulundurmıştır. Ancak, çok daha önemlisi söz konusu dosyada ihaleye katılan teşebbüsler arasında anlaşma veya uyumlu eylemi işaret eden herhangi bir bağlantı tespit edilememiştir. Oysa mevcut dosyada soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin KOSSİMAD bünyesinde anlaşma içerisinde bulduklarının açık delilleri mevcuttur. Dolayısıyla, KOSSİMAD üyelerinin işlediği toplam süt miktarının Türkiye ölçeğinde küçük kaldığından ihlalin söz konusu olmadığı yönündeki savunma geçersizdir. Böyle bir savunmanın geçerli olduğu varsayıldığında, Konya'da (veya aynı büyüklükteki başka illerde) faaliyet gösteren teşebbüslerin çiğ süt alımlarında kuracakları kartelleri engellemek mümkün olamayacaktır. Hiç kuşkusuz, Kanun'un 4. maddesinin amaçladığı bu tür bir düzenleme değildir. Kanun koyucu, anlaşmada rekabeti kısıtlama amacının tespitini yeterli görmüş olup, anlaşmanın piyasada böyle bir etki doğurmasını şart koşmamıştır. Kanun'un 4. maddesinin düzenleniş biçimi, rekabetin kısıtlanması amacını taşıyan, ancak piyasada etkisi olmayan anlaşmaların da bu madde kapsamında değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Aksine bir yorumla, etki olmadığı gerekçesiyle rekabeti kısıtlama amacı güden bir anlaşmayı kapsam dışına çıkarmak Kanun'un 4. maddesinin amacıyla çelişecektir. Öte yandan, atıf yapılan diğer iki Karar'la ilgili olarak ise, rekabet hukukunda olay bazında değerlendirme yapıldığını belirtmek gerekmektedir.

1720 Savunmada belirtilen radyo ilanlarında Akova Süt, 1 Ocak 2003, 1 Aralık 2002, 1 Kasım 2002, 1 Mart 2002 ve 1 Kasım 2001 tarihlerinden geçerli olmak üzere fiyatlarını müstahsillere bildirmekte ve müstahsillerden bu fiyatlardan daha düşük fiyatla sütlerini vermemelerini istemektedir. Ancak, bu tarihlerden daha yeni bir tarihte 30.9.2003'te yapmış olduğu toplantıda KOSSİMAD çiğ süt fiyatlarını tespit etmiş ve Akova Süt Yönetim Kurulu Başkanı bu toplantıda alınan karara Dernek Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olarak imza atmıştır. Dolayısıyla, bahsi geçen radyo ilanları Akova Süt'ün ihlal içerisinde olmadığını göstermemektedir.

Teşebbüslerden Birsüt de savunmasında, süt alım fiyatının kendileri tarafından belirlendiğini, kendilerinin katıldığı hiçbir Dernek toplantısında müstahsile ödenen fiyatların düşürülmesinin görüşülmediğini, bu yönde karar alınmadığını, teşebbüsün böyle bir karara taraf olarak imza atmadığını iddia etmektedir.

1730

Teşebbüslerden Birsüt'ün, kendilerinin katıldığı hiçbir Dernek toplantısında müstahsile ödenen fiyatların düşürülmesinin görüşülmediği, bu yönde karar alınmadığı, teşebbüsün böyle bir karara taraf olarak imza atmadığı yönündeki iddiası doğru değildir. Birsüt'ün Ortağı A. K., KOSSİMAD'ın 30.9.2003 ve 28.7.2003 tarihli toplantılarına katılmış ve süt alım fiyatının belirlenmesine ilişkin alınan karara Dernek Yönetim Kurulu üyesi sıfatıyla imza atmıştır.

1740

Şeker Süt savunmasında, önaraştırma döneminde Raportörlerin görüştüğü Muhasebe Müdürü'nün beyanının yanlış anlaşıldığını, tutanakta anlaşarak fiyat tespit ettiklerinden bahsedilmediğini, süt fiyatlarının ekonomik gerekçelerle düşürülmesi gerektiğinden söz edildiğini, fiyatı belirleyen tarafın alıcı firmalar değil, satıcı çığ süt üreticileri olduğunu, ülkemizde çığ süt üretim fazlalığı bulunduğunu ve üretim fazla olunca fiyatların aşağı indiğini ifade etmektedir.

1750

Şeker Süt'ün, Muhasebe Müdürü'nün önaraştırma dönemindeki beyanından teşebbüslerin anlaşarak fiyat tespit ettiklerinin anlaşılmadığı yönündeki itirazı gerçekçi değildir. Zira, süt alım fiyatının düşürülmesi konusunda mandıracıların sözlü olarak mutabakata vardıklarına yönelik beyanı tutanaktan açıkça görülmektedir.

Müstahsillerin çığ süt fiyatında söz sahibi olduklarına ilişkin Şeker Süt'ün savunması da çelişkilidir. Çığ süt üretim fazlalığının söz konusu olduğu bir ortamda, savunmada ileri sürüldüğü gibi müstahsilin çığ süt fiyatında nasıl söz sahibi olacağı anlaşılammıştır. Sütün bol olduğu dönemlerde kota uygulamak ya da süt almayı tehir etmek yoluna gidildiği açıktır. Bu durumda müstahsil sütünü verecek teşebbüs bulamazken müstahsilin çığ süt fiyatında söz sahibi olması mümkün görünmemektedir.

1760

Uzundemir savunmasında, süt alım fiyatlarının Konya'da faaliyet gösteren diğer mandıraların fiyatlarının altında olmadığını belirtmektedir.

Mevcut soruşturmada, taraf olan teşebbüslerden bazılarının diğerlerine göre daha düşük veya yüksek fiyatla süt aldıklarına dair bir isnat bulunmamaktadır. İhlal olarak değerlendirilen husus, çığ süt alım fiyatlarını söz konusu teşebbüslerin birlikte belirlemeleridir.

1770

Savunmalarda, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin büyüklükleri ile fiyat belirleme ihlali arasında ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Bu konuda; Milkon, aylık 8-10 ton arası süt işleme kapasitesi olan bir firmanın süt alım fiyatını belirlemesinin mümkün olmadığını; Tuna Süt, Pınar, Mis, Ülker, Süttaş ve Sek gibi büyük firmaların çığ süt temin ettikleri Konya bölgesinde küçük firmaların fiyat belirlemelerinin imkansız olduğunu ve KOSSİMAD'da üye olan büyük üreticilerin yanında küçük mandıraların fiyatların belirlenmesi esnasında

toplantılarda herhangi bir etkilerinin olamayacağını ve Akova Süt Konya bölgesinden süt temin eden Pınar, Mis, Ülker, Süttaş ve Sek gibi büyük firmalarla rekabet edebilmek için Konya bölgesindeki işletmelerin birtakım fiyat belirlemesi yapmalarının zorunlu hale geldiğini ifade etmiştir.

- 1780 Savunmalarda teşebbüs büyüklükleri konusunda iki farklı açıdan savunma getirildiği görülmektedir. Birincisi; Konya bölgesinden Pınar, Mis, Ülker, Süttaş ve Sek gibi büyük firmalar da çiğ süt alımı yapmaktadırlar ve bu durum ihlalin olmadığı bir göstergesi olarak sunulmaktadır. İkinci olarak, KOSSİMAD üyelerinden bazıları diğerlerine göre oldukça küçüktür ve küçük olan bu teşebbüsler büyükler karşısında kendilerinin söz sahibi olmadıklarını iddia etmektedirler. Her iki savunma da eldeki mevcut deliller karşısında geçerli değildir. Zira, Dernek Tüzüğü ve yönetim kurulu kararları soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin çiğ süt alım fiyatlarını birlikte belirlediklerini açıkça ortaya koymaktadır. Diğer bir husus da, Akova Süt'ün iddia ettiği gibi Konya bölgesinden süt temin eden Pınar, Mis, Ülker, Süttaş ve Sek gibi büyük firmalarla rekabet edebilmek için Konya bölgesindeki işletmelerin fiyat belirlemesi yapmalarının zorunlu olduğu yolundaki savunmayı kabul etmek mümkün değildir.

Büyük Aygın savunmasında, KOSSİMAD üyeleri tarafından uygulanan ve diğerlerini yıkıcı bir fiyat uygulaması olması halinde ancak ihlalden söz edilebileceğini iddia etmektedir.

- 1800 İhlal olabilmesi için, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin belirlediği fiyatların yıkıcı fiyat olmasına gerek yoktur.

I.4.2. Bölge Paylaşımına İlişkin Savunmalar ve Bunların Değerlendirilmesi

Savunmalarda teşebbüsler özetle, bölge paylaşımına ilişkin olarak;

- Bölge paylaşımına teşebbüs edildiğini, ancak gerçekleştirilemediğini;
- 1810 - Çiğ sütün hassas bir ürün olduğunu, Konya'da müstahsillerin geniş bir alana yayıldığını, coğrafi özelliği nedeniyle süt teminindeki zorluğun teşebbüsleri beraber hareket etmeye mecbur bıraktığını, bu rasyonel durum karşısında teşebbüslerin hepsinin bir müstahsilin ayağına gitmesinin beklenmemesi gerektiğini, teşebbüslerin centilmenlik anlaşması çerçevesinde ekonomik kaygılar ve sütün kalitesini yükseltmek amacıyla belli bölgelerde süt alımını benimsediklerini, bölge paylaşımının kesin bir ayırım olmadığını, teşebbüslerin başka bölgelerden de süt alabildiklerini,
- Sütün kalitesini düzeltmek ve müstahsili denetlemek amacıyla yapılan bu uygulamayı Konya Tarım İl Müdürlüğü Koruma Şube Müdürü'nün beyan etmesinin bilgisi dahilinde yapıldığını gösterdiğini,
- 1820 - 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (b) bendinde "mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü"nü ihlal olarak belirtildiğini,

hükme göre mal piyasaları olduğu iddia edilen süt, nakliye, akaryakıt, makine, enerji piyasaları gibi 28 adet piyasanın tümünde bölüşme, paylaşım veya kontrol olması halinde ihlalin gerçekleşeceğini

iddia etmektedirler.

1830

Teşebbüslerden Ekiciler ise savunmasında, bölge paylaşımına ilişkin teşebbüs tarafından alınan herhangi bir karar olmadığını, böyle bir kararın imzalanmadığını ifade etmektedir.

1840

Önaraştırma ve soruşturma dönemlerinde yapılan yerinde incelemeler ve teşebbüslerin ilk yazılı savunmalarından, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin hem Şarkikaraağaç hem de Konya'da çiğ süt topladıkları köyleri kendi aralarında paylaşım suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin "mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü" şeklindeki (b) bendini ihlal ettikleri açıkça anlaşılmaktadır. Teşebbüslerin köy paylaşımı girişiminin olduğu ancak gerçekleştirilemediği şeklindeki savunmaları, ihlalin olmadığını göstermemektedir. Zira, yukarıda da açıklandığı üzere, Kanun'un 4. maddesi bakımından rekabeti sınırlama amacını taşıyan anlaşmalar, böyle bir etki doğurmasalar bile ihlaldir.

1850

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (b) bendinde yer alan "her türlü piyasa kaynaklarının paylaşılması" ibaresi "tüm" piyasa kaynaklarının paylaşılması anlamına gelmemektedir. Maddede "her türlü" ibaresi kullanılarak herhangi bir unsurun uygulama dışında kalması engellenmiştir. Dolayısıyla, ihlalin oluşabilmesi için "tüm piyasa kaynaklarının paylaşılması" gerekmemektedir.

Köy paylaşımı girişiminin amacının, savunmalarda iddia edildiği gibi çiğ sütün kalitesini arttırmak olduğu kabul edilse dahi, bu girişim yine de Kanun'un 4. maddesinin (b) bendi kapsamında ihlal niteliğindedir. Ancak, kaliteyi arttırmaya yönelik teşebbüslerce getirilen bu savunmaların, yapılacak muafiyet değerlendirmesinde göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

I.4.3. Alım Boykotuna İlişkin Savunmalar ve Bunların Değerlendirilmesi

1860

Alım boykotu iddiasına ilişkin olarak teşebbüsler savunmalarında;

- Çiğ süt miktarının ilkbahar ve yaz mevsiminde iki katına çıktığını, çiğ süt işleyen teşebbüslerin stok maliyetleri ile karşı karşıya kaldıklarını, raf ömrü kısa ürünler söz konusu olduğundan hammaddenin iki katına çıkmasının büyük sorun teşkil ettiğini, bu durumda müstahsil ve süt toplayıcılarına önceden haber vermek suretiyle süt alımına ara vererek problemin aşılmasına çalışıldığını,

1870

- Bu uygulamanın alım boykotu olarak değerlendirilerek 4054 sayılı Kanun'un (c) bendinin ihlali sayılmasının bilgi eksikliğinden kaynaklandığını, KOSSİMAD yönetim kurulunun 26.4.2001 tarihli kararının bu ihlale dayanak olarak alındığını, ilgili kararın bir defaya mahsus alınmış, hayata geçmemiş ve uygulama alanı bulamamış bir karar olduğunu, sonuç

olarak süt alımına ara verme uygulamasının mevsim şartlarından ileri geldiğini

iddia etmektedirler.

- 1880 Dosyada mevcut bilgi ve belgelerden savunmalarda, stok maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle çiğ süt üretiminin arttığı dönemlerde süt alımına ara verildiğinin ifade edildiği anlaşılmıştır. Süt toplayıcıları ve mandıraların müstahsiller tarafından üretilen sütün tamamını satın almaları gibi bir yükümlülükleri bulunmamaktadır. Her bir teşebbüs üretimde kullanmak üzere dilediği zamanda dilediği kadar hammadde satın almakta serbesttir. Ancak, teşebbüsün bu kararını kendinin tek başına vermesi gerekmektedir. Oysa soruşturmaya taraf olan KOSSİMAD üyeleri tek başlarına çiğ süt alımını azaltma veya durdurma yerine bunu toplu olarak yapma yolunu tercih etmişlerdir. Bu tür bir eylem de 4054 sayılı Kanun'un "Mal veya hizmetlerin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" şeklinde (c) bendi kapsamına girmektedir. KOSSİMAD'ın süt alımını durdurma eyleminin tam olarak hayata geçirilememiş olması, bu girişimin ihlal olmadığını göstermeye yeterli değildir.

I.4.3.1. Teşebbüslere Özgü İtirazlar

Teşebbüslerin kendilerine özgü savunmaları ve bunların değerlendirilmesine aşağıda yer verilmiştir.

- 1900 Teşebbüslerden İzi Süt, dönem dönem kısa süreliğine bazı ilçelerden süt alımına tehir verilebildiğini, ancak istenmeyen bu durumun geçici olduğunu; Büyük Aygın, makinelerin değiştirilmesi sırasında zorunlu olarak süt alımı yapamadıklarını; Selsüt ise 2005 yılı bahar aylarında stok fazlalığından dolayı bir haftalık süre boyunca Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcısından süt almayı durdurduğunu ifade etmektedir.

- 1910 Süt toplayıcıları ve mandıraların müstahsiller tarafından üretilen sütün tamamını satın almaları gibi bir yükümlülükleri bulunmamaktadır. Her bir teşebbüs üretimde kullanmak üzere dilediği zamanda dilediği kadar hammadde satın almakta serbesttir. Ancak, teşebbüsün bu kararını kendinin tek başına vermesi gerekmektedir. Oysa soruşturmaya taraf olan KOSSİMAD üyeleri tek başlarına çiğ süt alımını azaltma veya durdurma yerine bunu toplu olarak yapma yolunu tercih etmişlerdir. Bu tür bir eylem de 4054 sayılı Kanun'un "Mal veya hizmetlerin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" şeklindeki (c) bendi kapsamına girmektedir.

- 1920 Büyük Aygın savunmasında, süt alımlarının sütün bollaştığı dönemlerde durdurulduğunu, amacın üreticiyi mağdur etmek ve fiyatı düşürmek olmadığını, alımları durdurmanın tüketiciye bir zararının da olmadığını, müstahsilin de alımların durdurulduğu dönemde sütü kendi ihtiyacı için kullandığını, dolayısıyla müstahsilin de bundan zarar görmediğini, ancak alımlar durdurulmaz veya en azından azaltılmaz ise bundan tek zararı mandıracının göreceğini ifade etmektedir.

Yukarıda da açıklandığı üzere, mandıralar süt alımlarını diledikleri gibi azaltıp durdurabilirler. Ancak, bu kararı bireysel olarak vermeleri gerekir. Toplu olarak çiğ süt alımlarının durdurulmasının tüketiciye ve müstahsile zarar vermediği yolundaki tespit doğru değildir.

1930

Milkon ve Akova Süt savunmalarında, müstahsilin elinde kalan sütü almak gibi bir zorunluluklarının bulunmadığını, ihtiyaçlarından fazla sütü almalarının ekonomik ve rasyonel olmayacağını, alımların durdurulması konusundaki paralel davranışların piyasa şartlarının gereği olduğundan teşebbüsler arası anlaşma olarak nitelendirilemeyeceğini belirtmektedirler.

1940

Yukarıda da açıklandığı üzere, mandıralar bireysel kararlarıyla süt alımlarını diledikleri gibi azaltabilirler veya tamamen durdurabilirler. Mevcut soruşturmada ihlal olarak değerlendirilen husus, çiğ süt alımlarının durdurulması veya azaltılması uygulamasını soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin anlaşarak toplu olarak gerçekleştirmeleridir.

Büyük Aygın savunmasında, Soruşturma Raporu'nda süt alımına ara vermenin amacının müstahsilin başka bir mandıraya gitmesini önlemek olduğunun ifade edildiğini, bunun uygulamanın amacı değil belki sonucu olabileceğini ifade etmektedir.

1950

Soruşturma Raporu'nda, süt alımına ara vermenin değil **toplu olarak** ara vermenin amacının müstahsilin başka bir mandıraya gitmesini önlemek olduğu ifade edilmiştir.

Birsüt ve Milkon savunmalarında, Şarkikaraağaç'tan süt almadıklarından alım boykotuna katılmalarının söz konusu olmadığını ifade etmektedirler.

1960

Çiğ süt alımını toplu olarak durdurma girişimi sadece Şarkikaraağaç ilçesiyle sınırlı değildir. KOSSİMAD üyeleri Kadınhanı, Ilgın, Akşehir, Sarayönü, Beyşehir, Hüyük, Derbent, Yalvaç, Seydişehir, Bozkır, Mut, Silifke, Karaman, Karapınar, Ereğli, Cihanbeyli, Aksaray, Çumra ve Ova Köyleri ile Konya Merkez'de belirli dönemlerde süt alımını durdurma kararı almışlardır.

Aygın Süt savunmasında, alım boykotu iddiasının delili olarak sunulan tek belgenin 2001 yılına ait olduğunu, 15 yıllık bir derneğin bir defaya mahsus aldığı ve hayata geçirmedeği bir kararının ihlal olarak nitelendirilemeyeceğini ifade etmektedir.

1970

Alım boykotuna ilişkin olarak KOSSİMAD yönetim kurulunun tek bir karar almış olması teşebbüslerin ihlal içerisinde olmadıklarını göstermemektedir. Ayrıca, bu karar iddia edildiği gibi hayata geçirilmemiş olsa dahi bu girişimin ihlal olmadığını göstermeye yeterli değildir.

Soruşturmaya taraf olan küçük mandıralar sınırlı bölgelerden süt aldıklarından süt alımını durdurma gibi bir lükslerinin olmadığını, zira kapasitelerinin bazı dönemlerde süt alımını durdurmalarına müsait olmadığını, süt

alamadıklarında üretimde kullanacakları hammaddelerinin olamayacağını belirtmişlerdir.

Çiğ süt alımlarının belirli bölgelerde durdurulmasına ilişkin olarak KOSSİMAD'ın almış olduğu kararın Dernek üyelerince uygulanmamış olması, ihlalin olmadığını göstermeye yeterli değildir.

1980

I.4.4. Genel İtirazlar ve Bunların Değerlendirilmesi

Teşebbüslerden gelen savunmalarda öne sürülen genel nitelikteki aynı tip itirazlar, tekrardan kaçınmak için aşağıda alt başlıklar altında değerlendirilmiştir:

I.4.4.1. Rekabet İhlallerinin Amaç ve Etki Bakımından Değerlendirilmesi

1990

Savunmalarda, rekabet düzenlemelerinin amacının etkin rekabetin korunması olduğu, 4054 sayılı Kanun'un da aynı amacı güttüğü, ancak gelişmiş ülkelerde geçerli olan koşullara göre hazırlanan kuralların tercüme edilmesinin Türkiye koşullarına uygunluk taşımadığı iddia edilerek, geçiş sürecinde tolerans gösterilmesi talep edilmektedir. Teşebbüsler, Soruşturma Heyeti'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti kısıtlama amaçlı veya etkili uygulamaların ayrıma tabi tutulmadığı, ihlal için rekabeti kısıtlama amacının yeterli olduğu, ayrıca böyle bir etki de oluşuyorsa bunun ağırlaştırıcı neden olarak görüldüğü şeklindeki değerlendirmesine katılmadıklarını ve hiçbir hukuk sisteminde hedefine varmayan "amaçlı hareket" in cezalandırılmadığını ileri sürmüşlerdir.

2000

Savunmalarda da belirtildiği üzere, rekabet düzenlemelerinin amacı etkin rekabetin sağlanması ve korunması, piyasa ekonomisinde kaynakların etkin dağılımının temini doğrultusunda maliyetlerin düşürülmesi ve teknolojik yenilik sağlanması yoluyla tüketicilerin ve dolayısıyla ülkenin refah düzeyinin yükselmesi olarak özetlenmektedir. Rekabet düzenlemelerinin işlevi göz önünde bulundurulduğunda, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında rekabet kurallarının uygulanması bakımından fark olduğu iddiası doğru değildir. Öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un uygulanması açısından geçiş dönemi dikkate alınarak tolerans gösterilmesi talebi yerinde bulunmamıştır. Zira, 4054 sayılı Kanun 1997 yılından itibaren uygulanmakta olup, Kurul kararları içtihat oluşturmuştur. Ayrıca, rekabet hukukunda fiyat belirleme, bölge paylaşımı ve alım boykotu gibi eylemler en çok bilinen ve üzerinde tartışmanın en az yaşandığı ihlallerdir.

2010

Savunmalarda ayrıca, Soruşturma Raporu'nda bir yandan bu pazarda tek fiyat uygulanamayacağı kabul edilirken diğer yandan "rekabeti kısıtlama amacının varlığı"nın yeterli olduğu belirtilerek para cezası istenmesinin çelişki olduğu ileri sürülmektedir.

2020

Bu hususta herhangi bir çelişki bulunmamaktadır. Kanun'un 4. maddesi anlamında ihlal oluşabilmesi için "rekabeti kısıtlama amacının varlığı" yeterlidir. Öte yandan, ihlalin gerçekleşebilmesi için anlaşma neticesinde piyasada tek bir fiyatın oluşması zorunlu değildir. Dolayısıyla, Soruşturma

Heyeti'nin bu pazarda tek fiyatın uygulanamayacağı yönündeki tespiti herhangi bir şekilde varılan sonuçla çelişmemektedir.

I.4.4.2. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu

2030 Savunmalarda özetle, soruşturma bildirim yazılarında suçlamalara mesnet her türlü bilgi ve belgenin gönderilmediği, daha sonra belgelerin kendilerine verilmesi talepleri reddedilerek 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na aykırı davranıldığı iddia edilmektedir.

2040 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca, Kurul'un soruşturma açılmasına karar vermesi halinde karar 15 gün içinde ilgili taraflara bildirilmekte olup, bildirim yazısıyla birlikte iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi de gönderilmektedir. Madde düzenlemesinde her türlü bilgi ve belgeden bilinçli olarak söz edilmemiş, "yeterli bilgi" gönderilmesi yeterli görülmüştür. Diğer yandan 44. maddenin ikinci fıkrasında ise, tarafların sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar Kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü evrakın ve mümkünse elde edilmiş olan her türlü delilin bir nüshasının kendilerine verilmesini isteyebileceği düzenlenmiştir. İki düzenleme arasındaki denge, delillerin karartılması çerçevesinde kurulmalıdır. Zira, delillerin toplanması soruşturmanın sağlıklı sonuçlanabilmesi için önemli bir evredir ve soruşturmanın açılması anında delillerin toplanması henüz tamamlanmadığından delillerin karartılması imkan dahilindedir. Ayrıca, 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinin son fıkrasına göre Kurul'un tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak yapamayacağı güvencesi de hatırlatılmalıdır.

2050

I.4.4.3. Dernek Üyeliği

Savunmalarda özetle, firmaların KOSSİMAD'a üye olmadıkları, Dernek üyelerinin şahıslar olduğu, bu kişilerin şirketlerini Dernek'te hiçbir şekilde temsil etmedikleri, buna karşın şirketler hakkında soruşturma açıldığı, Dernekler Kanunu değişip tüzelkişilerin derneklere üye olmalarının yolu açıldıktan sonra soruşturmaya taraf olan firmaların KOSSİMAD'a üye olabilecekken bunu yapmadıkları iddia edilmektedir.

2060 KOSSİMAD'ın kurulduğu dönemde yürürlükte olan 2908 sayılı Dernekler Kanunu'na göre şirketlerin bir derneğe üye olmaları mümkün olmadığından, teşebbüsler tarafından sektörel amaçlı kurulan derneklere teşebbüslerin temsilcileri üye olmuşlardır. Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun bakımından teşebbüs birliğini oluşturan teşebbüsler hakkında soruşturma açılması yerindedir. Diğer yandan, Dernek'e üye olan kişilere firmaların kendilerini Dernek'te temsil etmeleri konusunda yazılı bir yetki vermelerine gerek bulunmamaktadır. Zira, Dernek'e üye olan gerçek kişiler soruşturmaya taraf teşebbüsleri en üst düzeyde temsile yetkili (müdür, yönetim kurulu başkanı, muhasebe müdürü vb. seviyesinde) kişilerdir. Tüzelkişilerin derneklere üye olmalarının yolu açıldıktan sonra soruşturmaya taraf firmaların KOSSİMAD'a üye olabilecekken bunu yapmamaları doğaldır, zira Dernek'te kendilerini temsilen zaten bir ya da daha çok kişi bulunmaktadır.

2070

I.4.4.4. Tavsiye Fiyat

Savunmalarda, Dernek'te alınan kararların tavsiye niteliğinde olduğu iddia edilmektedir.

2080 Öncelikle, kararların tavsiye niteliğinde olduğu karar metinlerinden anlaşılmamaktadır. Ayrıca, Dernek bünyesinde yönetim kurulu tarafından alınan kararların tavsiye niteliğinde olması rekabeti kısıtlama amacını ortadan kaldırmamaktadır. Alınan kararların bağlayıcı olması, hatta kararlara uyulup uyulmadığı kontrol edilerek uymayan üyelere yaptırım uygulanması ihlali ağırlaştırıcı unsurlardır. Sonuç olarak, rekabeti kısıtlama amacı güden veya bu yönde etkisi olan, rakipler arasında koordinasyonu sağlayan her türlü eylem, işlem ve anlaşma, adı tavsiye olsun ya da olmasın 4054 sayılı Kanun'a aykırıdır.

2090 - Savunmalarda ilaveten, Dernek'in yaptığı çalışmaların yasal çerçevede ve mülki amirlerin denetimi altında olduğu, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un ihlali kapsamında olmadığı iddia edilmektedir.

2100 Bir derneğin yasal olarak kurulmuş ve Dernekler Kanunu'nun yasal çerçevesi dahilinde çalışıyor olması, dernek olarak mülki amirlerin denetimine tabi olması, faaliyetlerinin ya da aldığı ve uyguladığı kararların 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığı veya anılan Kanun'u ihlal etmediği anlamına gelmemektedir. 4054 sayılı Kanun, teşebbüs ya da teşebbüs birliklerini diğer yasalar çerçevesinde kurulmuş ve çalışıyor olması ya da diğer yasaları ihlal edip etmediklerine göre değil, 3. maddesindeki tanıma uygunluklarına göre kapsamaktadır.

- Savunmalarda, Dernek Tüzüğü'nde yer alan yaptırımların uygulanmadığı, bir başka deyişle üyelikten çıkarma prosedürünün işletilmediği itirazında bulunularak, Tüzük'ün tadil edildiği ifade edilmektedir.

2110 Tüzük'te yer alan üyelikten çıkarma yaptırımının uygulanmamış olması ve Tüzük'te 4054 sayılı Kanun doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapılması, genel olarak, cezanın takdirinde hafifletici unsur olarak göz önünde bulundurulmaktadır.

- Yaptırım gücüne ilişkin olarak ileri sürülen savunmada, KOSSİMAD'ın süt piyasasında üyelerine karşı herhangi bir yaptırım gücünün bulunmadığı ileri sürülmektedir.

2120 Öncelikle belirtmek gerekir ki, teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalar veya teşebbüs birliklerinin almış olduğu kararların rekabet ihlali olabilmesi için, anlaşma veya karara uymaya teşebbüslere karşı herhangi bir yaptırımın öngörülmüş olması zorunlu değildir. Teşebbüsler bakımından bağlayıcılığı olmayan centilmenlik anlaşmaları veya tavsiye niteliğindeki teşebbüs birliği kararları da 4054 sayılı Kanun'un kapsamındadır. Ayrıca, KOSSİMAD'ın üyelerine karşı yaptırım gücünün olmadığı yönündeki tespit de gerçekleri yansıtmamaktadır: Dernek Tüzüğü'nde, Dernek'in çalışma konularından birisi, dernek üyeleri ile rekabete giren ve dernek üyelerinden farklı fiyatla süt

toplayan süt toplayıcılarına veya imalatçılarına karşı ortak tutum belirlemek olarak tespit edildikten sonra, Dernek'in bilgisi dışında süt satın alan üyenin yönetim kurulunun ekseriyetle alacağı karar ile Dernek üyeliğinden çıkarılacağı belirtilmiştir. Tüzük'teki bu düzenleme, uygulanmamış olsa dahi, Dernek yelerine karşı bir yaptırımdır.

- 2130 - Diğەر yandan savunmalarda, Aygın Süt'te yapılan yerinde inceleme sırasında bilgisayardan silinerek atılmış kayıtların tekrar yüklenmesi yoluyla hukuka uygun olmayan delil elde edildiği iddia edilmektedir.

Raportörlerce Aygın Süt'te yapılan yerinde inceleme sırasında bilgisayar çıktısı alınan belgelerin bilgisayarda saklı oldukları dizin, dosya isimleri ve yeri (*path*) incelendiğinde, bu belgelerin silinmiş öğe olmayıp, "Belgelerim\çizelgeler" dosyasında buldukları açıkça görülmüştür. Hangi bilgisayardan, kim tarafından ne isimle kaydedilmiş dosyaların birer kopyasının alındığını gösteren belgelerin birer kopyasının teşebbüs yetkililerine verilmesi yönünde gerekli hassasiyeti gösteren raportörlerin hukuka aykırı delil elde ettikleri iddiası yerinde değildir.

- Savunmalarda soruşturma bildirim yazılarında "...belirtiler tespit edildiği" şeklinde muğlak ifade kullanıldığı, bu "belirtiler"ın tek başına delil olamayacağı, piyasada yankı bulması gerektiği, ayrıca rakiplerin herhangi bir mağduriyeti olmamasına rağmen soruşturma açılmasının hukuka ve usule uygun olmadığı ileri sürülmektedir.

2150 Önaraştırma aşamasında elde edilen bulguların "belirtiler"den ibaret olması keyfiyet olduğunu göstermemektedir, çünkü soruşturma tamamlanmadan bu belirtilerin ihlale delil olup olmadıklarına karar vermek mümkün değildir. 4054 sayılı Kanun'un 42. maddesi uyarınca, soruşturma açılması için iddiaların ciddi ve yeterli bulunması gerekmektedir ve soruşturma bildirim yazılarında somut ibarelerin kullanılması zorunlu değildir. Aksine soruşturma tamamlanmadan kesin ifadeler kullanılması, bir önyargı ifadesi olarak teşebbüsleri daha çok tedirgin edecektir. Diğەر yandan, soruşturma açılması kararı alınırken rakip teşebbüslerin herhangi bir mağduriyetinin doğması koşul olmayıp, iddiaların ciddi ve yeterli bulunması yeterlidir. Ayrıca 4054 sayılı Kanun, rakipleri değil, bizatihi rekabetin kendisini korumakta; soruşturma kararı alınması noktasında rakiplerin mağdur olup olmadığını göz önünde buldurmamaktadır. Rakiplerin rekabeti kısıtlayıcı karar ve eylemlerden zarar görmesi olası özel hukuk davalarında önem taşımaktadır.

2170 - Savunmalarda, hukukumuzda sözleşme serbestisi ilkesinin benimsendiği, alıcı ile satıcı arasındaki fiyat belirlemenin Borçlar Kanunu'na göre sözleşme serbestisi kapsamında olduğu, buna Rekabet Kurumu'nun müdahalesinin söz konusu olamayacağı, ayrıca KOSSİMAD'ın tavsiyeleri taraflara zorla imzalatılmadığına göre insanların tavsiyelere uyacağına dair yaptıkları sözleşmenin de sözleşme serbestisi ilkesi çerçevesinde geçerli olduğu ifade edilmektedir.

Mevcut soruşturmada inceleme konusu, bir alıcı (mandıra) ile bir satıcının (müstahsil) arasındaki ticarete fiyatı bu iki teşebbüsün kendilerinin belirlemesi

2180 değildir. Tabiidir ki, ticaret yapan her teşebbüs kendi alım-satım fiyatını istediği gibi belirler. Ancak, burada inceleme konusu, alıcı (mandıra) ile satıcı (müstahsil) arasındaki ticarete uygulanacak fiyatın alıcılar (mandıralar) arasında yapılan bir anlaşma ile belirleniyor olmasıdır. Bu tür bir anlaşma da hiç kuşkusuz 4054 sayılı Kanun kapsamındadır. Diğer bir husus da, ihlal niteliğindeki bir anlaşmaya teşebbüslerin herhangi bir zorlama olmadan kendi rızaları ile girmiş olmalarının söz konusu anlaşmayı ihlal olmaktan çıkarmayacağıdır.

- Savunmaların bir kısmında, Soruşturma Raporu'nda "uyumlu eylem" in varlığından bahsedilmediğinin, dolayısıyla da olmadığı ifade edildiği, eylem birliği yoksa anlaşmanın da olmadığı ve neticede ihlalin de olamayacağı iddia edilmektedir.

2190 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde geçen "uyumlu eylem" ve "anlaşma" ibareleri karıştırılmamalıdır. Anlaşma olabilmesi için uyumlu eylem olması gerekmemektedir. Uyumlu eylem anlaşmanın koşullarından biri değildir, ihlal biçimlerinden biridir. 4. madde anlamında bir ihlal anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararı şeklinde olabilir. Dolayısıyla, uyumlu eylem yoksa anlaşma da yoktur, anlaşma yoksa ihlal de yoktur şeklindeki savunma geçersizdir.

- Savunmaların bir kısmında, Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilebilmesi için teşebbüsler arasında uyumlu eylemin olmasının gerektiği, ancak böyle bir uyumlu eylemin bulunmadığı ifade edilmektedir.

2200 Daha önce açıklandığı üzere, mevcut dosyada uyumlu eylem iddiası bulunmamaktadır. Teşebbüslerin kendi aralarında anlaşmak suretiyle Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddia edilmektedir.

- Savunmaların bir kısmında, Kanun'un 4. maddesindeki ihlallerin ancak birden fazla teşebbüs arasında yapılabileceği, bir derneğin tek başına aldığı ve uygulanmayıp kağıt üstünde kalan kararlarının tek başına bu maddeyi ihlal etmediği iddia edilmektedir.

2210 Kanun'un 4. maddesindeki ihlallerin ancak birden fazla teşebbüs arasında yapılabileceği tespiti doğrudur. Nitekim, mevcut dosyada da çoğu KOSSİMAD üyesi olan teşebbüslerin kendi aralarında anlaşmaları soruşturma konusu olmuştur.

- Savunmaların bir kısmında, paralel davranışın tek başına ihlal için yeterli olmadığı, ihlal olabilmesi için rakipler arasındaki belirsizlikleri yok etmeye yönelik bilgi değişimi, gizli görüşme gibi doğrudan veya dolaylı iletişimin tespit edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

2220 Hemen belirtmek gerekir ki, mevcut dosyada soruşturmaya taraf olan teşebbüsler arasındaki paralel davranışlardan yola çıkarak ihlal iddiası ortaya konulmamıştır. Teşebbüsler arasında yazılı veya sözlü herhangi bir anlaşma bulunmadığı durumlarda, paralel davranışlar iddia edildiği gibi tek başına ihlal için yeterli olamayabilir. Ancak, mevcut dosyada teşebbüslerin anlaşma

içerisinde olduklarını gösteren KOSSİMAD Tüzüğü ve Yönetim Kurulu kararları bulunmaktadır. Dolayısıyla, ayrıca teşebbüsler arasında paralel davranışların tespit edilmesi zorunlu değildir.

2230 - Savunmalarda, soruşturmaya taraf olan işletmelerin bölgesel nitelikte mandıralar olmalarından dolayı 4054 sayılı Yasa kapsamında olmadıkları iddia edilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "teşebbüs" tanımı verilmiştir. Buna göre; "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" teşebbüs olarak nitelendirilmektedir. Görüldüğü üzere, mevcut olayda soruşturma taraflarının bölgesel nitelikte faaliyet gösteren mandıra olmalarının ve hatta gerçek kişi olmalarının hiçbir önemi bulunmamaktadır.

2240 - Savunmalarda, hukuki sürecin imzasız, kimliğini belirtmeyen ve soyut bir iddia ile başladığı, bu süreçte ihbarcının tutarsız beyanlarına itibar edildiği ve iddiaların başka delillerle desteklenmediği, ayrıca incelemenin sadece sözlü tutanaklara indirildiği, yazılı belgelere önem verilmediği iddia edilmektedir.

2250 Öncelikle belirtmek gerekir ki, hukuki süreç kimliği belirtilmeyen imzasız bir iddia ile başlamamıştır. İsmi açıklanmasını istemediği için başvuruyu yapan kişinin kimliği soruşturmaya taraf olan teşebbüslere bildirilmemiştir. Ayrıca, süreç başladıktan sonra ihbarcının şikayetini geri alması veya iddialarını sürdürüyor olmasının bir önemi bulunmamaktadır. Görevli raportörler 4054 sayılı Kanun'un çizmiş olduğu sınırlar içerisinde gerekli incelemeyi ve değerlendirmeyi yapmak durumundadırlar. İncelemelerin yazılı belgelerle desteklenmediği yönündeki iddia ise tamamen yanlıştır. Zira, ortada KOSSİMAD'ın Tüzüğü ve yönetim kurulunun almış olduğu kararlar bulunmaktadır.

1.4.4.5. Teşebbüslere Özgü Genel İtirazlar

Teşebbüslerin kendilerine özgü savunmaları ve bunların değerlendirilmesine aşağıda yer verilmiştir.

2260 Büyük Aygın savunmasında, KOSSİMAD'ın 4054 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce kurulduğunu, bu yüzden Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte şayet Dernek'in Tüzüğü'nde Kanun'a aykırı maddeler var ise Dernek'in resmi makamlarca uyarılması gerektiğini iddia etmektedir.

2270 Yeni bir kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte sayıları binleri bulan teşebbüs birliklerinin tüzüklerinin resmi makamlarca incelenerek bu birliklerin uyarılması gerektiği yönündeki savunma geçersizdir. Bu konuda sorumluluk tamamen teşebbüs birliklerine ve üyelerine aittir. Kaldı ki, Rekabet Kurumu, konferanslar, eğitimler vermek ve Kurul kararlarının olabildiğince piyasalarda duyulmasını sağlamak suretiyle teşebbüsleri Rekabet Hukuku konusunda bilinçlendirmeye çalışmaktadır.

Enka Süt savunmasında, çiğ süt alımında haksız rekabete yol açacak herhangi bir anlaşma veya ortak hareket kastının olmadığını ifade etmektedir.

2280 Haksız rekabetin engellenmesi ile rekabetin korunması kavramlarının karıştırılmaması gerekmektedir. Rekabetin dürüstlük kurallarına aykırı olarak veya aldatıcı davranışlarla bozulmasına genel olarak "haksız rekabet" denilmekte ve buna ilişkin hukuki düzenlemeler Türk Ticaret Kanunu ile Borçlar Kanununda yer almaktadır. Mal ve hizmetler açısından piyasaları etkilemeye ve rekabeti kısıtlamaya yönelik teşebbüsler arası anlaşma veya kararlar ile pazardaki hakim durumun kötüye kullanılması ve tekelleşmeye yol açacak veya rekabeti bozacak şekilde yoğunlaşmaların önlenmesine ilişkin düzenleyici ve yasaklayıcı hukuki düzenlemelerin tümüne ise "rekabet sınırlamaları hukuku" veya "kartel hukuku" ya da kısaca "rekabet hukuku" denilmektedir ve buna ilişkin düzenlemeler 4054 sayılı Kanun'da yer almaktadır. Her iki hukuk düzenine ilişkin aykırılıklar için ayrı kanunlarda ayrı yaptırımlar öngörülmekle birlikte her iki hukuk düzeni de farklı açılardan rekabetin korunması amacına yöneliktir. Ancak haksız rekabet kuralları ile amaçlanan, kişilerin menfaatlerinin korunması iken rekabet hukuku ile korunması amaçlanan rekabetin kendisidir.

2290

Cebel Süt savunmasında, ortak girişim anlaşmalarının her zaman rekabeti sınırlayıcı olmadığını ifade etmektedir.

Ancak, mevcut dosya kapsamında Soruşturma Raporu'nda ortak girişim (*joint venture*) anlaşmalarına ilişkin herhangi bir değerlendirme bulunmamaktadır.

2300 Büyük Aygın, süt sektöründe daha önce soruşturma yapılmamış olması nedeniyle ceza verilmemesi gerektiğini iddia etmektedir.

Yukarıda da değinildiği gibi, süt sektörüne ilişkin daha önce önaraştırma yapılmış bulunmaktadır. Kaldı ki, Türkiye'de 4054 sayılı Kanun yeterince uzun bir süredir yoğun bir biçimde uygulanagelmektedir. Dolayısıyla, söz konusu savunma geçersizdir.

2310 Enka Süt savunmasında, Şarkikaraağaç bölgesindeki birkaç köyün çiğ sütünün piyasa kaynağı olarak değerlendirilmesinin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu, zira Kanun'un 2. maddesi ile piyasanın kapsamının izah edildiği, ayrıca Şarkikaraağaç'ta birkaç köyden alınacak çiğ sütün hiçbir firmaya hakim durum yaratmayacağı ifade edilmektedir.

Şikayet Şarkikaraağaç bölgesinden gelmesine rağmen inceleme konusu coğrafi bölge burası ile sınırlı değildir. Dolayısıyla bu konudaki itiraz yersizdir. Ayrıca, hakim durumun yaratıldığına veya kötüye kullanıldığına dair teşebbüslere yöneltmiş bir isnat söz konusu değildir

2320 Enka Süt savunmasında, alım boykotuna delil olan 26.4.2001 tarihli KOSSİMAD toplantısında alınan kararların ne muhbirin dilekçesindeki ihbarların ne de Kurul'un vermiş olduğu soruşturma yetkisi dahilinde araştırma konusu olduğunu, raportörlerin kendilerine verilmiş yetkileri aşarak inceleme yaptıklarını iddia etmektedir.

Hemen belirtmek gerekir ki, raportörler incelemelerini yaparken şikayetçinin veya ihbarcının dilekçesindeki iddialarla sınırlı değildir. İncelemeler, Kurul'un raportörlere vermiş olduğu yetki çerçevesinde yapılmıştır.

2330 Enka Süt savunmasında, Şarkikaraağaç'taki süt üreticilerinin mağdur olmadığını, şahsi olarak bir kişinin şikayet ettiğini, bu kişinin varsa bir zararı muhatabına genel mahkemelerde dava açması gerektiğini ifade etmiştir. Aygın Süt ve Mutlu Süt ise, ihbarcının dışında mağdur olan başka kişilerin ifadelerinin dosyada yer almamasının soruşturmanın hukukiliğine halel getirdiğini, ayrıca iddia edildiği gibi rekabeti engellemeye yönelik davranışlar olsa bundan en çok etkileneceklerin rekabet halindeki teşebbüsler -yani soruşturmaya tabi teşebbüsler- olacağını, rakiplerin böyle bir mağduriyetlerinin olmamasının ortada rekabet ihlalinin de bulunmadığını gösterdiğini iddia etmektedir.

2340 Öncelikle belirtmek gerekir ki, ihlal olabilmesi için şikayetçilerin en az belli bir sayıda olması gerektiği yönündeki değerlendirme doğru değildir. Şikayetçinin olmadığı birçok durumda Kurul'un rekabet ihlallerini re'sen tespit edebilmesinin önünde hiçbir engel yoktur. Benzer şekilde, rekabet ihlallerinden bazı kişilerin mağdur olması ve bu kişilerin tamamıyla inceleme sırasında görüşülmesi gerektiği yönündeki savunma da anlamlı değildir. Varsa bir rekabet ihlali bundan mağdur olması gerekenlerin soruşturmaya taraf olan teşebbüsler olduğu yönündeki tespit ise hiç anlaşılır değildir. Kendilerine belirli avantajlar elde etmek gayesiyle aralarındaki rekabeti engellemeye yönelik anlaşma içerisine giren teşebbüslerin neden mağdur duruma girmeleri gerektiği anlaşılammıştır. Sonuç olarak, bir rekabet ihlalinin oluşabilmesi için 2350 şikayetçilerin veya mağdurlarının sayılarının en az belirli miktarda olması zorunluluğu yoktur.

Aygın Süt ve Mutlu Süt savunmalarında, incelemeler esnasında müstahsillerle görüşülmeyle eksik tahkikat yapıldığını iddia etmektedir.

2360 Soruşturma Raporu'nda da açıklandığı üzere, çiğ süt üreten ve müstahsil olarak adlandırılan işletmelerin büyük bir bölümü küçük ölçekli aile işletmeleri olup, sığırcılığı, sebze, meyve ve tahıl yetiştiriciliği gibi tarımsal faaliyetlerin yanında ek bir uğraşı olarak görmektedir. Müstahsiller kendi çıkarlarını gözetmek ve ürettikleri sütleri pazarlayabilmek için kooperatifler ve birlikler kurmuşlardır. Raportörler müstahsillerin değerlendirmelerini almak üzere, sadece inceleme konusu coğrafyada değil tüm Türkiye çapında sütçülüğün en fazla geliştiği şehirlerden biri olan Burdur'daki Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Birliği (Köy-Koop) Başkanı ile görüşmeyi yeterli görmüşlerdir. Dolayısıyla, eksik tahkikattan söz edilemez.

2370 Aygın Süt ve Mutlu Süt savunmalarında, soruşturmaya taraf olan süt işletmelerinin bölgesel olarak değerlendirilmelerini kabul etmediklerini, tanımlanan bu pazar dışından da süt alabildiklerini ve bütün Türkiye için çiğ süt pazarı kategorisinde değerlendirme yapılması gerektiğini iddia etmektedirler.

2380 Soruşturma Raporu'nda, Isparta, Konya, Antalya ve Burdur illerini kapsayan bölge ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir. Pazarın bu şekilde belirlenmesi, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin hepsinin bu illerin tamamından çiğ süt temin ettiği anlamına gelmediği gibi, bu illerin dışında çevre illerden çiğ süt almadıkları anlamına da gelmemektedir. Dolayısıyla, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin bazılarının bu illerin dışında bazı illerden de süt alıyor olmaları, coğrafi pazarın yanlış tanımlandığını göstermez. Daha da önemlisi, ilgili coğrafi pazarın kesin sınırlarının belirlenmesi özellikle Kanun'un 4. maddesi kapsamında yapılan değerlendirmeler bakımından zorunlu değildir. Bu tür bir incelemede, teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri coğrafyayı genel hatları ile belirlemek ve bu coğrafyadaki pazar güçlerini değerlendirmeye dahil etmek çoğunlukla yeterlidir. Sonuç olarak, çoğunluğu mandıra niteliğindeki teşebbüslerin çiğ sütleri genellikle çevre illerden temin ediyor olmalarından dolayı, ilgili coğrafi pazarın tüm Türkiye olarak belirlenmesi gerektiği yönündeki görüşe katılmak mümkün değildir.

2390 Aygın Süt ve Mutlu Süt, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin hem alım yapan hem de süt mamulü imalatı yapan şirketler olduğunu, dolayısıyla ilgili ürün pazarının "çiğ süt pazarı" olarak belirlenmesinin yeterli olmadığını ifade etmektedir.

Soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin alımını yaptıkları çiğ sütü işleyerek mamul olarak sattıkları ortadadır. Ancak, mevcut soruşturmada, mamul ürünlerin satışına ilişkin herhangi bir inceleme yapılmadığından bu ürünler bakımından ilgili ürün pazarının belirlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

2400 Aygın Süt ve Mutlu Süt savunmalarında, rekabet ihlaline ilişkin anlaşmaların genellikle gizli yapıldığını, dernek toplantısında alınan kararların böyle bir özelliğinden bahsetmenin mümkün olmadığını, dolayısıyla mevcut olayda bir ihalden söz edilemeyeceğini iddia edilmektedir.

Rekabet ihlaline ilişkin anlaşmaların genellikle gizli yapıyor olması nedeniyle, alenen yapılan rekabet ihlallerine müsamaha göstermek mümkün değildir.

2410 Aygın Süt ve Mutlu Süt savunmalarında, Soruşturma Raporu'nda KOSSİMAD üyelerinin pazar dışı kendi aralarında anlaşarak çiğ sütün alım fiyatını belirlediklerinin iddia edildiğini belirttikten sonra, söz konusu teşebbüsler "çiğ süt alımında coğrafi pazar" olduğuna göre kendileri bizzat pazar olan teşebbüslerin pazar dışı fiyatı nasıl belirleyeceklerini sormaktadırlar.

Soruşturma Raporu'ndaki söz konusu husus gayet açıktır: Çiğ süt fiyatlarının müstahsil ile üreticiler arasında belirleniyor olması gerekirken bu fiyatı soruşturmaya taraf olan üreticiler kendi aralarında anlaşarak belirlemektedirler. "Süt fiyatının pazar dışında belirlenmesi" ile kastedilen de, müstahsil ile üretici arasındaki ticaret neticesinde belirlenmesi gereken fiyatın, üreticiler arasında anlaşma yoluyla belirleniyor olmasıdır.

2420 J. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

J.1. Çiğ Süt Alım Fiyatının Belirlenmesi

Yukarıda yer verilen bulgular, tarafların savunmaları ve savunmalara yönelik değerlendirmeler ışığında, KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüslerin üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında kendi aralarında anlaşarak belirledikleri ve dolayısıyla bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendi kapsamına girdiği tespit edilmiştir.

- 2430 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararların muafiyet için Kurul'a bildirilme yükümlülüğü 5388 sayılı Kanun ile ortadan kaldırılmıştır. Dolayısıyla, Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal içeren anlaşma, uyumlu eylem ve kararlara Kurul'un re'sen muafiyet değerlendirmesi yapabilmesi mümkün olmuştur. Bu çerçevede, çiğ süt alım fiyatlarının KOSSİMAD üyelerince birlikte belirlenmesinin muafiyet alıp alamayacağı değerlendirilecektir.

J.1.1. Muafiyet Değerlendirmesi

- 2440 Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar, Kanun'un 5. maddesindeki koşulların varlığı halinde yasaklayıcı 4. maddenin uygulanmasından muaf tutulabilmektedir. Bu noktada vurgulanması gereken, muafiyet verilebilmesi için 5. maddedeki dört koşulun tamamının sağlanması gerektiğidir. Bu koşullardan herhangi birinin sağlanmaması durumunda, diğer koşullar sağlansa dahi muafiyet verilememektedir.

- 2450 KOSSİMAD üyelerinin çiğ süt alım fiyatlarını birlikte belirlemelerinin, muafiyet için aranan koşullardan olumlu koşul olarak adlandırılan ilk iki koşulu sağlamadığı çok açıktır. Birinci olumlu koşula göre, "malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması" gerekmektedir. Çiğ süt alım fiyatının belirlenmesinin bu tür bir etkisinden bahsetmek mümkün değildir. İkinci olumlu koşula göre, ekonomik veya teknik gelişme ve iyileşmelerden tüketicilerin yarar sağlanması gerekmektedir. Birlikte alım fiyatının belirlenmesinin ekonomiye herhangi bir olumlu etkisinin bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda, olumlu etkilerin tüketiciye yansıtılması da söz konusu olmayacaktır. Çiğ süt alım fiyatlarının birlikte belirlenmesinde muafiyetin olumlu koşulları sağlanmadığından, diğer koşulları değerlendirmeye gerek yoktur.

- 2460 Sonuç olarak, KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüslerin üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında kendi aralarında anlaşarak belirledikleri ve dolayısıyla bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklindeki (a) bendi kapsamına girdiği, ayrıca Kanun'un 5. maddesindeki koşulların sağlanamaması nedeniyle bu ihlal bakımından muafiyetin söz konusu olamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

- 2470 **J.2. Bölge Paylaşımı**

Köy paylaşımı girişiminin amacının, savunmalarda iddia edildiği gibi çiğ sütün kalitesini arttırmak olduğu kabul edilse dahi, bu girişim yine de Kanun'un 4. maddesinin (b) bendi kapsamında ihlal niteliğindedir. Ancak, kaliteyi arttırmaya yönelik teşebbüslerce getirilen bu savunmaların, yapılacak muafiyet değerlendirmesinde göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

J.2.1. Muafiyet Değerlendirmesi

2480 Kısa bir süre öncesine kadar ve hatta paylaşım girişimleri olmasına rağmen halen Şarkikaraağaç'ta ve Konya'da birçok köye çok sayıda toplayıcı girerek kapı kapı dolaşmak suretiyle süt toplamaktadır. Bu yöntemle, günde iki kez süt toplansa dahi süt kalitesinde önemli bir iyileşme sağlanması zor görülmektedir. Merkezi toplama ve kooperatifleşme sayesinde batı illerindeki süt kalitesi Şarkikaraağaç ve Konya bölgelerine göre çok daha iyi durumdadır. Kaliteyi artırabilmek için müstahsilin ürettiği sütün sağıldıktan sonra çok kısa bir süre içerisinde soğutucu tanklara boşaltılması gerekmektedir. Çiğ süt kalitesini arttırmak için izlenecek en uygun yolun köy paylaşımı olduğunu ileri sürmek mümkün değildir. Ancak, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerce

2490 girişilen bu tür bir paylaşım, piyasada kalitesizliği ile tanınan bölge sütünde sınırlı da olsa bir iyileşme sağlayabilecektir. Dolayısıyla, köy paylaşımı yapmak suretiyle süt toplama işinde elde edilecek iyileşmeler sayesinde Kanun'un 5. maddesinin (a) bendindeki muafiyet koşulu yerine getirilmektedir. Ancak, kapı kapı dolaşma uygulaması devam ettiği sürece köy paylaşımının süt kalitesini kalıcı olarak artıramayacağı da bir gerçektir.

Çiğ süt kalitesinin arttırılmasının doğrudan tüketicilere fayda sağlayacağı açıktır. Dolayısıyla, Kanun'un 5. maddesinin (b) bendindeki koşul da sağlanmaktadır.

2500 Kanun'un 5. maddesinin (c) bendi uyarınca, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması gerekmektedir. Köy paylaşımı neticesinde süt toplayıcıları ve mandıralar arasındaki rekabetin önemli ölçüde azalması olasılığı düşüktür. Zira, köylere halen çok sayıda toplayıcı gitmektedir ve müstahsiller sütü diledikleri toplayıcıya verebilme serbestisine sahiptirler. Dolayısıyla, bu şartın da sağlandığı kanısına varılmıştır.

2510 Muafiyet için gerekli son şarta göre; rekabetin zorunlu olandan daha fazla sınırlanmaması gerekmektedir. Köy paylaşımı ile rekabetin belirli bir ölçüde sınırlandırıldığı bir gerçektir. Ancak, süt kalitesini arttırabilmek için bu zorunludur. Hatta, sütün kalitesini arttırmanın daha optimal yollarında (köylerin kooperatifleşmesi, merkezi toplama, ihale ile sütün toplu satılması) rekabet, köy paylaşımında olduğundan daha çok sınırlandırılmaktadır. Türkiye'de çiğ süt pazarındaki şu anki problemin, çiğ süt alım pazarındaki rekabetin azlığı veya çokluğu olmadığı kanaati taşınmaktadır. Aşılması gereken asıl sorun, üretilen çiğ sütün kalitesinin olması gereken standartların çok altında olmasıdır. Sonuç olarak, çiğ süt kalitesini arttırabilmek için toplayıcılar veya müstahsiller arasındaki rekabetin sınırlandırılması kaçınılmazdır.

2520 Bu açıklamalar ışığında, KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüsler ile Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. ve Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay.

San. ve Tic. A.Ş. firmalarının ve Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları Nurettin SELÇUK, Ahmet AŞIR, Ali YILDIRIM, Harun KAYA ve Halis AŞIR'ın Şarkikaraağaç ve/veya Konya'da köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (b) bendini ihlal ettikleri; ancak, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlandığından sözkonusu köy bazında bölge paylaşımının muafiyet alabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

2530 **J.3. Alım Boykotu**

Türkiye'de çiğ süt üretimi çoğunlukla doğal nedenlerle mevsimlere göre büyük değişme göstermektedir. Büyük baş hayvanlarda doğumların arttığı Mayıs - Haziran aylarında çiğ süt üretimi artmaktadır. Temmuz ayından itibaren çiğ süt üretimi düşüş trendine girerek Ekim ayında minimum seviyesine ulaşmaktadır. Öte yandan süt ürünlerine olan talep de tamamen zıt bir mevsimsellik göstermektedir. Çiğ süt üretiminin azaldığı Temmuz-Ekim döneminde süt mamullerine olan talep artmaktadır. Aksine, çiğ süt üretiminin en üst seviyeye ulaştığı Mart-Nisan aylarında süt mamullerine olan talep çiğ süt üretimindeki artışın gerisinde kalmakta ve piyasada çiğ süt arz fazlası oluşmaktadır. Çiğ süt arz fazlasının olduğu dönemlerde Konya ilinde faaliyet gösteren mandıraların birlikte karar vererek çiğ süt alımlarını belli bir süreliğine durdurduğu tespit edilmiştir.

2540 Savunmalarda, stok maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle çiğ süt üretiminin arttığı dönemlerde süt alımına ara verildiği ifade edilmektedir. Süt toplayıcıları ve mandıraların müstahsiller tarafından üretilen sütün tamamını satın almaları gibi bir yükümlülükleri bulunmamaktadır. Her bir teşebbüs üretimde kullanmak üzere dilediği zamanda dilediği kadar hammadde satın almakta serbesttir. Ancak, teşebbüsün bu kararını kendinin tek başına vermesi gerekmektedir. Oysa soruşturmaya taraf olan KOSSİMAD üyeleri tek başlarına çiğ süt alımını azaltma veya durdurma yerine bunu toplu olarak yapma yolunu tercih etmişlerdir. Bu tür bir eylem de 4054 sayılı Kanun'un "Mal veya hizmetlerin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" şeklindeki (c) bendi kapsamına girmektedir.

2550 **J.3.1. Muafiyet Değerlendirmesi**

2560 KOSSİMAD üyelerinin toplu olarak süt alımına ara verme girişimleri pazarda herhangi bir ekonomik veya teknik iyileşme veya gelişme sağlamamaktadır. Tek faydası süt alımına ara veren mandıraya olmaktadır: Bir bölgeden süt alan üye mandıraların tamamı alıma ara verdiği için, müstahsilin başka bir mandıraya gitme ve dolayısıyla mandıranın müstahsili kaybetme riski azalmaktadır. Süt alımına toplu ara verme eyleminin tüketiciye de herhangi bir yarar sağladığından bahsetmek mümkün değildir. Dolayısıyla, KOSSİMAD üyelerinin çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurma eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (c) bendini ihlal ettiği, ayrıca Kanun'un 5. maddesindeki koşulların sağlanamaması nedeniyle bu ihlal bakımından muafiyetin söz konusu olamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

2570

K. SONUÇ

Konya, Isparta ve ilçelerinde süt piyasasında faaliyet gösteren bazı teşebbüsler hakkında 17.5.2005 tarih ve 05-32/413-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapora, toplanan delillere, sözlü savunma toplantısındaki açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği (KOSSİMAD)'nde üyesi olan

- 2580
- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.
  - Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
  - Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
  - İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
  - Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti.
  - Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
  - Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti.
  - Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Doğa Süt)
  - Bildiriciler Süt ve Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.
  - Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
- 2590
- Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.
  - Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş.
  - Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.
  - Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş.
  - Özemek Süt Mamulleri (Mehmet Donrul)
  - Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.
  - Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Elif Süt)
  - Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.
  - Cebel Süt Ürn. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.
  - Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- 2600
- Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
  - Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Hira Süt)
  - Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ve
  - Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Köyüm Süt)

firmalarının, anlaşarak üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine; aynı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlanmadığından bu ihlaller bakımından muafiyet verilmesinin mümkün olmadığına;

2610

2. Bu nedenle, 1. maddede sayılan ve KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince para cezası ile cezalandırılmaları gerektiğine; para cezasının tespiti sırasında hem çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesi hem de çiğ süt alımlarını durdurma eylemlerinin tam anlamıyla hayata geçirilmemiş olması ve girişim aşamasında kalması, Dernek Tüzüğü'nde yer alan üyelikten çıkarma yaptırımının uygulanmamış olması ve Tüzük'te 4054 sayılı Kanun doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapılması hususlarının hafifletici unsur olarak göz önünde bulundurulması sonucunda 2004 yılı

2620 sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin takdiren %0.5'i oranında ve ayrı ayrı olmak üzere

a)

- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye	188.591,38 YTL
- Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A. Ş.'ye	204.536,07 YTL
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye	70.299,96 YTL
- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. Tic. A.Ş.'ye	40.313,34 YTL
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht.Mad.Tic.Ltd.Şti.'ne	25.091,94 YTL
- İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye	40.073,78 YTL
- Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.'ne	11.901,43 YTL
- Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.'ne	14.779,24 YTL
- Cebel Süt Ürn. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.'ye	40.208,20 YTL
- Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Hira Süt)'ye	6.439,82 YTL

idari para cezası verilmesine;

b) ancak 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin %0.5'i oranında takdir edilen ceza miktarının 2006/1 sayılı Tebliğ'de asgari ceza olarak belirtilen 6.368 YTL'den az olması nedeniyle,

2630

- Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti.
- Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Bildiriciler Süt ve Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.
- Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
- Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş.
- Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.
- Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş.
- Özemek Süt Mamulleri (Mehmet Donrul)
- Altinkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.
- Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Elif Süt)
- Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Köyüm Süt)'ne

ayrı ayrı olmak üzere anılan Tebliğ'deki asgari ceza tutarı olan 6.368'er YTL idari para cezası verilmesine;

3. KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüsler ile Güla Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. ve Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş. firmalarının ve Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları Nurettin SELÇUK, Ahmet AŞIR, Ali YILDIRIM, Harun KAYA ve Halis AŞIR'ın Şarkikaraağaç ve/veya Konya'da köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine; ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlandığından bu eylemlerine muafiyet tanınmasına

2640

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.